

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

GRĀMATA. ILUSTRĀCIJA
Metodiskais materiāls

Metodiskais materiāls izstrādāts,
gatavojoties profesionālās ievirzes mākslas skolu audzēkņu
Valsts konkursam 2017./2018. mācību gadā

Rīga
2018

Satura rādītājs

Teksts kā vizuāls tēls Kristīne Līsmāne, Alojas Mūzikas un mākslas skola	4
Divi vienā Sandra Lagzdiņa, Alojas Mūzikas un mākslas skola	5
Grāmata “Pieci kaķi” Silvija Apine, Bolderājas Mūzikas un mākslas skola	7
J.Sārņa stāsta vai pasakas ilustrācija Vita Krūmiņa, Cesvaines mūzikas un mākslas skola	8
Ilustrācijas personāža emocijas un noskaņojums Jeļena Silivanova, PIKC Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskolas “Sauls skola” Bērnu mākslas skola	10
Tērpi no papīra pēc A. Sakses “Pasakas par ziediem” motīviem Evita Blumberga, Engures Mūzikas un mākslas skola	12
Grāmatas tēli izauguši Jolanta Balode, Engures Mūzikas un mākslas skola	14
Leporello Vizma Veipa, Ērgļu Mākslas un mūzikas skola	16
Grāmatas izgatavošana Raiņa dzejolim “Visi desmit” Elīna Palma, Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā pamatskola	18
Te ir – te nav! Ingūna Linde, Inčukalna novada Mūzikas un mākslas skola	20
Tautasdziesmas ilustrācija un burtveidols Zanda Liedskalniņa, Rasa Vilks, Sandra Strēle, Jaunpiebalgas Mūzikas un mākslas skola	22
Grāmata dzejoļa ilustrācijai Anda Birģele, Jelgavas Mākslas skola	24
Teksta vizualizēšana grāmatu grafikā Antons Vaivods, Jūrmalas Mākslas skola	26
Grāmatu ilustrēšana datorgrafikā Dace Greiziņa, Jūrmalas Mākslas skola	28
Skiču bloks kā izaicinājums Liene Kaļva, Krimuldas Mūzikas un mākslas skola	30
Papīra liešana Marija Vītola, Irēna Olekša, Krimuldas Mūzikas un mākslas skola	32
Dzejoļa ilustrācija datorgrafikas stundās Kristīne Kupše, Agate Ķiģele-Ābele PIKC Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas Bērnu mākslas skola	34
Vizītkarte Velta Kupce, Limbažu Mākslas skola	36
Lodes dzīve Sandra Valaine, Lubānas Mākslas skola	37
Melnais un baltais Sandra Valaine, Lubānas Mākslas skola	39

Grāmata monotipijas tehnikā Vija Toča, Jāņa Simsona Madonas mākslas skola	40
Kalendārs Inguna Ojere, Laima Smaida Helmūte, Maijas Pīlāgas Lēdurgas Mākslas un mūzikas skola	41
Digitālā ilustrācija ar plastilīna figūriņām Ilze Orbidāne, Olaines Mūzikas un mākslas skola	43
Grāmata “Valodiņa raiti tek” Daina Vancāne-Vīluma, Skrīveru Mūzikas un mākslas skola	45
Ilustrācija grāmatai “Kāda ir jūra?” Ārija Daugule, Staiceles Mūzikas un mākslas skola	46
Aktieru atlase A. Auziņa dzejoļa “Meitene un skudra” ilustrēšanai Dace Balode, Ulbrokas Mūzikas un mākslas skola	47
Interaktīvas, telpiskas grāmatas izveide Elīna Ēce, Ventspils Mākslas skola	49
Teiciens Elīna Plūme, Ķekavas Mākslas skola	51
Izveido ilustrācijas dzejoļu grāmatiņai! Valsts konkursa uzdevums	53
Skolu piemēri Ādažu Mākslas un Mūzikas skola Dundagas Mākslas un mūzikas skola Jaunannas Mūzikas un mākslas pamatskola Jēkabpils mākslas skola Jura Soikāna Ludzas mākslas skola Kandavas Mūzikas un mākslas skola Kārļa Kažociņa Madlienas mūzikas un mākslas skola Krimuldas Mūzikas un mākslas skola Maijas Pīlāgas Lēdurgas Mākslas un mūzikas skola Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skola Pļaviņu Mākslas skola Ropažu mūzikas un mākslas skola Saldus Mākslas skola Siguldas Mākslu skola “Baltais Flīģelis” Tukuma Mākslas skola Ventspils Mākslas skola Viesītes Mūzikas un mākslas skola Zilupes Mūzikas un mākslas skola	57

Teksts kā vizuāls tēls

Mācību uzdevums: grafiski attēlot dabas elementu vai dzīvnieku, lai radītu labāku izpratni, kā veidojas vizuāls tēls, izpratni par transformāciju un burtu veidiem kā dizaina elementu vizuālajā mākslā un grafikas dizainā.

Uzdevuma mērķis: pētīt iespējas dažādi skatīties uz pasauli, eksperimentējot ar daudzveidīgiem burtu veidiem un to variācijām. Sekmēt audzēkņu uztveres un domāšanas elastību, kas palīdz pilnveidot vizuālo domāšanu un izpratni par grafikas dizainu kā vērtību grāmatu ilustrācijā.

Audzēkņu vecums: 12–14 gadi.

Mācību priekšmets: Kompozīcija.

Materiāli: tumšs toņpapīrs, balta gēla pildspalva, zīmulis.

Darba gaita:

1. Skolotājs paskaidro uzdevuma noteikumus, mērķi un vēlamo rezultātu.
2. Audzēkņi skicē dabas objektus vai dzīvniekus uz toņpapīra ar zīmuli. Lai audzēkņi labāk izprastu kompozīciju un proporcijas, vēlams vispirms ieskicēt to.
3. Audzēkņi uzzīmēto dabas formas vai dzīvnieka apveidu aizpilda grafiski ar pildspalvu, izmantojot dažādu burtu veidus.

Darba process un rezultāts

Tīna Evelīna Rudzīte
13 gadi, 7. klase

Sanija Bērziņa
13 gadi, 7. klase

Rēzija Samanta Bartkēviča
13 gadi, 7. klase

Secinājumi

Audzēkņiem ir sarežģīti izprast formu transformāciju. Diezgan grūti ir veidot dažādus burtu veidus, līdz ar to ieteicams pirms tam veikt mācību uzdevumus dizaina un burtveidolu apguvei, lai uzdevums būtu labāk izpildāms.

Divi vienā

Mācību uzdevums: izveidot grāmatu un galda spēli “Divi vienā”.

Uzdevuma mērķis: attīstīt tēlaino domāšanu; veicināt prasmi izvēlēties, prasmīgi lietot grafiskos izteiksmes līdzekļus un materiālus; analizēt un izprast doto tekstu, iemācīties vizualizēt tēlus.

Audzēkņu vecums: 10 gadi, 4. klase.

Mācību priekšmets: Zīmēšana.

Materiāli: balta A5 formāta grāmatiņas sagatave, krāsains papīrs, perforēts papīrs, grafīta un krāsainie zīmuļi, flomāsteri, marķieri, līme, šķēres, maketa nazis, palīgmateriāls – dažādas fakturētas virsmas.

Darba gaita:

1. Skolotāja iepazīstina ar uzdevumu, demonstrē grāmatu paraugus. Tiek piedāvāti darbam izmantojamie materiāli.
2. Eksperimentējot ar dažādām faktūrām, audzēkņiem jāveido grafiskie laukumi, kas var tikt papildināti ar līnijām, kontūrām vai krāsu.
3. Tiek pārrunāta grāmatas vāka zīmējuma specifika – būtiski, ka grāmatas vākam “jāuzrunā” lasītājs. Jāatceras uzrakstīt autora vārdu un grāmatas nosaukumu, akcentējot atbilstoša burtveidola un teksta ievietošanu kopējā kompozīcijā.
4. Audzēkņi izvēlas dzejoļus, iepazītas ar tekstu, sadala un izvieto tekstu pa lapām.
5. Tiek skicēti galvenie varoņi. Tiek kopīgi pārrunāts kā izgatavot trafaretus tēlam sānskatā un pretskatā, kā iespējams izmantot siluetus, papildinot ar faktūrām un krāsu.
6. Skolotājs rosina papildināt grāmatu ar galda spēli (spēle “Cirks” izrādījās populārākā izvēle). Spēlei tiek dots nosaukums un izveidoti noteikumi. Ja nepieciešams, tiek izgatavoti salokāmi spēlētāju “ejamie kauliņi”, lietojot trafaretu.
7. Stundas noslēgumā tiek savstarpēji prezentētas gatavās grāmatiņas. Lasīšana tiek apvienota ar aizraujošām aktivitātēm.

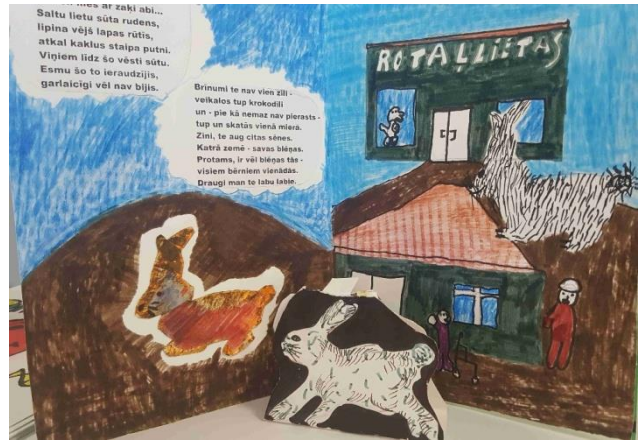
Darba process un rezultāts

Eksperimenti ar faktūrām

Tekstūras, laukums un siluets. 4. klase

Eduards Trukšāns, 10 gadi, 4. klase

Secinājumi

Darba procesā audzēkņi radoši un ar interesi darbojās ar faktūru studijām, labprāt gatavoja spēles elementus. Ja būtu vairāk laika, darba noslēgumā būtu vairāk izspēlējuši viens otra spēles. Būtiski, ka katram darba posmam nepieciešama uzmanība un jāievēro darba secība - gan sekojot teksta un attēlu atbilstībai, gan ielīmējot tekstu lapaspusēs, gan vāka un lapas atvēruma saskaņošanai, gan kopējo kompozīcijas principu ievērošanai.

Kopumā, veicot šo uzdevumu, visgrūtāk bija ievērot laika limitu. Dažu audzēkņu slimības dēļ procesu nācās pagarināt, jo laika trūkums ļoti ietekmē kvalitāti.

Grāmata “Pieci kaķi”

Mācību uzdevums: radīt oriģinālu grāmatu, akcentējot tās ārējo formu, dizainu, un veidot grāmatu kā interaktīvu spēli.

Uzdevuma mērķis: iepazīstināt bērnus ar dažādām grāmatu dizaina iespējām, kas ilustrē vai papildina saturu, parādīt tā nozīmi. Strādājot visiem audzēkņiem ar vienu tekstu, atklāt neierobežotas izteiksmes formas variācijas. Parādīt, ka grāmatas lasīšana var būt jautrs un interesants process.

Audzēkņu vecums: 8–18 gadi.

Mācību priekšmets: Mākslas valodas pamati.

Materiāli: papīrs, šķēres, flomāsteri, krāsainie zīmuļi, līme.

Darba gaita:

1. Kopīgi izlasīt un apspriest tekstu.
2. Izvēlēties grāmatas ārējo veidolu, kas izriet no satura jeb teksta noskaņas.
3. Izdomāt veidu kā padarīt interesantāku lasīšanas procesu, veidojot izgriezumus, atveramus lodziņus, papildinot ar kustīgām detaļām. Padarīt tekstu, burtveidolu par ilustrācijas sastāvdaļu.
4. Veidot oriģinālas ilustrācijas, ieturot vienotu stilu un zīmēšanas tehniku līdz grāmatas beigām.

Darba process un rezultāts

Oļesja Andreičuka, 13 gadi, 4. klase

Poļina Golubeva, 10 gadi, 2. klase

Secinājumi

Uzdevums audzēkņiem radīja interesi par grāmatu, tās dizaina daudzveidību un nozīmi, nedaudz atraujot no digitālās vides. Audzēkņi tika iepazīstināti ar latviešu dzeju. Bērniem uzdevums patika.

J.Sārņa stāsta vai pasakas ilustrācija

Mācību uzdevums: ilustrējot stāstu, pasaku, radīt drosmīgu tēlaino interpretāciju, radoši atklājot tā saturu.

Uzdevuma mērķis: likt lasītājam, skatot ilustrāciju, padomāt, fantazēt un raisīt vēlmi izlasīt konkrēto stāstu, pasaku.

Audzēkņu vecums: 10–15 gadi.

Mācību priekšmets: Mākslas valodas pamati.

Materiāli: J.Sārņa stāsti un pasakas, skiču un zīmēšanas papīrs, zīmulis, dzēšgumija, tuša, tušas spalva, marķieri.

Darba gaita:

1. Iepazīšanās ar grāmatu ilustrācijām grafikas tehnikā, lai izvēlētos sev piemērotāko tehniku, iepazītu dažādu ilustratoru pieeju.
2. Izlasīt autora stāstus un pasakas, izvēlēties, kurus ilustrēt.
3. No atbilstošā stāsta, pasakas izvēlēties galveno, kas uzrunā, un veidot zīmējumu skices. Stāsti un pasakas, kas ir pierakstīti no dzīves, varbūt nav tik brīnumaini un aizraujoši kā tie, ko saraksta populāri rakstnieki, kā arī tas ko redzam pa televizoru un internetu. Tāpēc ir svarīgi ar ilustrāciju palīdzību radīt interesi.
4. Zīmējot skices, jāveic arī citi uzdevumi, veidojot ilustrāciju (izcelt galveno; veidot stāstu – skatiens, kustība, kompozīcija; radīt, atbalstīt savu zīmēšanas stilu, “zīmēt tā kā es zīmēju”, “nekopēt citus”, “noticēt, ka tā, kā es zīmēju, nezīmē neviens, un tas ir OK”; tušas zīmēšanas tehnikas apguve; faktūras).
5. Izvēlēties interesantākās skices, radīt ilustrāciju, kas ieinteresētu bērnus to izkrāsot.
6. Veidot jautājumu savai ilustrācijai, kas rosinātu padomāt, fantazēt, ļautu mazajam lasītājam saprast lasīto stāstu, pasaku.

Darba process un rezultāts

Meldra Bērziņa, 15 gadi
“Pēteriša lielais loms”

“Auns”. Kuru no auniem tu iztēlojies,
lasot šo stāstu?

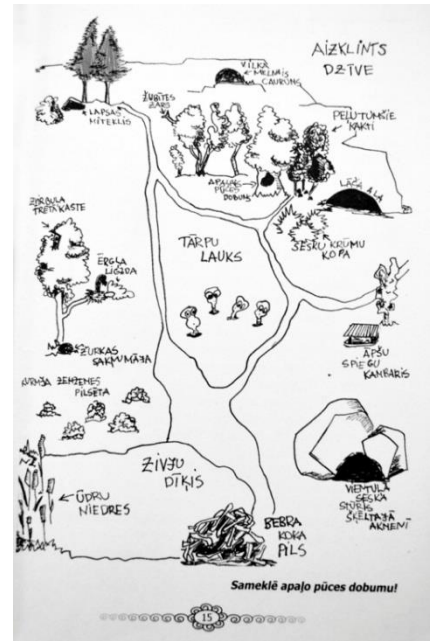
No kura stāsta, pasakas ir šī būtne?

“Krišs vēro pīles”
Kuru tērpu tu izvēlētos sev?

“Zaķis”. Ar kuriem apaviem zaķi var saukt par ģenkūzi?

“Robežas”
Sameklē apaļo pūces dobumu!

Visos attēlos Meldras Bērziņas, 15 gadi, darbi

Secinājumi

Grāmatu ilustrēšana rosina audzēkņus vairāk lasīt grāmatas, attīsta metaforisko un emocionālo domāšanu.

Personāža emocijas un noskaņojums

Mācību uzdevums: iedvesmojoties no konkrēta dzīvnieka, attēlot savu personāžu dažādos emocionālajos stāvokļos, saglabājot zīmēta tēla atpazīstamību un līdzību ar sākotnējo attēlu.

Uzdevuma mērķis: izpētīt dažādu dzīvnieku raksturīgākās iezīmes un uzsvērt tās savās ilustrācijās, atmetot lieko; izpētīt dažādu “sejas” izteiksmju veidošanas principus – noteikt svarīgākās sejas detaļas emociju radīšanā, eksperimentēt ar šo detaļu izmēru, formu un izvietojumu emociju attēlošanai.

Audzēkņu vecums: 11–16 gadi.

Mācību priekšmets: Tēlotājkompozīcija un Dizaina pamati.

Materiāli: balts un krāsains papīrs (A4, A3), parastais zīmulis, dzēšgumija, melna pildspalva, melns flomāsters vai marķieris, krāsainie zīmuļi vai flomāsteri, šķēres, līmes zīmulis, lineāls, cirkulis, dažādu dzīvnieku attēli.

Darba gaita:

1. Audzēkņiem tiek piedāvāts izvēlēties vai izlozēt personāžu no konkrētu dzīvnieku attēlu klāsta.
2. A4 lapa nosacīti jāsadala 4–8 daļās. Katrā daļā maksimāli līdzīgi ir jāuzzīmē izvēlēta dzīvnieka purns (ar vai bez ķermeņa). Jānosaka dzīvnieka raksturīgākās iezīmes – galvas un ķermeņa forma, apmatojums, purna detaļu forma, to izmērs un izvietojums.
3. Katru no 4–8 dzīvnieku tēliem ir jāatspoguļo ar savu emociju vai noskaņojumu. Lai atvieglotu uzdevuma izpratni, audzēkņiem tiek piedāvāts atcerēties emodži jeb emociju zīmes, kuras iemanto aizvien lielāku popularitāti ikdienas saziņā, bet šoreiz dzeltenās “sejiņas” vietā ir jāizmanto konkrēta dzīvnieka purns.
4. Pēc sākotnējo skiču koriģēšanas tās var izcelt ar melno pildspalvu vai flomāsteru un izkrāsot.
5. Labākos tēlus audzēkņi izgriež ar šķērēm un pielīmē uz atsevišķas lapas. Dažādi noformēšanas varianti:
 - izveidot brīvu kompozīciju no izgrieztiem zīmējumiem uz krāsainas lapas, ieteicams iekļaut arī sākotnējo dzīvnieka attēlu (*skat. 1., 2.att.*);
 - izveidot fotofilmas kadrus – tādā veidā audzēkņi var iedomāties savu dzīvnieciņu kā foto būdiņas apmeklētāju, pafantazēt, kā viņš pozē un kādā secībā mainās dzīvnieka “sejas” izteiksmes (*skat. 3., 4. att.*);
 - lai darbs būtu interaktīvāks, uz A4 kartona lapas var uzzīmēt ar melnu marķieri fotoaparātu, izgriezt apaļu caurumu objektīva vietā (cauruma diametrs ir jāsaprot ar sava personāža zīmējuma izmēriem). Fotofilmas iestiprināšanai “fotoaparāta” aizmugurē ir jāpielīmē divas kartona strēmeles – virs un zem objektīva (jāliemē tikai strēmeļu galus, bet vidēja brīva daļa atbilstu fotofilmas platumam). Spraugās, kas izveidojas starp “fotoaparātu” un kartona strēmelēm, ievieto “fotofilmu” (*skat. 5., 6.att.*).

Uzdevumam paredzētas 4–6 mācību stundas, atkarībā no noformēšanas varianta.

Darba process un rezultāts

1.attēls

Amanda Griķe, 11 gadi, 4. klase

2.attēls

Guna Soma, 11 gadi, 4. klase

3.attēls

Terēze Juškus, 14 gadi, 4. klase

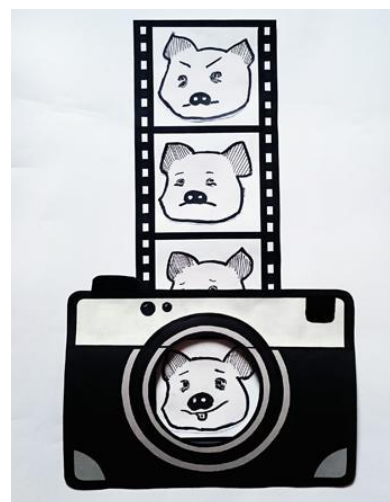
4.attēls

Evita Beinaroviča, 12 gadi, 3. klase

5.attēls

Terēze Juškus, 14 gadi, 4. klase

6.attēls

Evita Beinaroviča, 12 gadi, 3. klase

Audzēkņu darbu foto: Jeļena Silivanova

Secinājumi

Visi audzēkņi ātri saprata uzdevuma mērķi, labprāt strādāja un veiksmīgi tika ar to galā. Audzēkņiem diezgan viegli izdevās panākt līdzību dzīvnieku attēlošanā. Nelielas grūtības radās ar emociju vizuālo izteiksmību un saprotamību.

Tērpi no papīra pēc A. Sakses “Pasakas par ziediem” motīviem

Mācību uzdevums: izveidot tērpu no papīra, iedvesmojoties no pasaku tēliem. Veicināt audzēkņa izpratni par cilvēka auguma proporcijām, praktiskās iemaņas telpisku darbu radīšanā, zināšanas par latviešu autora A. Sakses daiļradi, iemaņas sava darba prezentēšanā.

Uzdevuma mērķi: dot audzēkņiem iespēju domāt netradicionāli un attīstīt radošu pieeju mācību procesam; veicināt audzēkņa izpratni par teksta vizualizēšanas daudzveidību; attīstīt iztēli, fantāziju un brīvu radošu pieeju darba veikšanai.

Audzēkņu vecums: 7–12 gadi.

Mācību priekšmets: Darbs materiālā.

Materiāli: krāsaini toņpapīri, ietinamais papīrs, šķēres, PVA līme.

Darba gaita:

1. Izlozes veidā tiek izvēlētas pasakas.
2. Pedagoģs lasa priekšā pasakas, audzēkņi klausās un zīmē skices tērpiem.
3. Diskusija, kuras laikā audzēkņi izraugās interesantāko risinājumu tērpa izveidei.
4. Tiek atlasīti materiāli.
5. Tiek pieaicināti brīvprātīgie modeļi.
6. Noris aktīvs, radošs darbs tērpa izveidei.
7. Darba prezentācija – modes skate.

Darba process un rezultāts

Artūrs Volkovs, 12 gadi

Dainis Jansons, Artūrs Volkovs, 12 gadi

Emīlija Terēze Rudzīte, 8 gadi, 1. klase

Marta Liepiņa, 9 gadi, 1. klase

Darbu skate

Secinājumi

Veselīga pārmaiņa domāšanai pēc ierastiem uzdevumiem plaknē. Mērķis tika sasniegts, jo audzēkņi darba procesā iesaistījās ar lielu interesi. Mācību stundas noritēja radošā gaisotnē. Audzēkņi darba procesā iesaistīja savus draugus, pieaicinot kā brīvprātīgos modeļus.

Grāmatas tēli izauguši

Mācību uzdevums: izveidot lielformāta galveno grāmatas varoni – iepriekš ilustrētās grāmatas varoņu “izkāpšana” no tās lapaspusēm.

Uzdevuma mērķi: iepazīt ilustratora profesiju, veicināt audzēkņu interesi par literatūru un divu mākslu mijiedarbību. Uzdevuma ietvaros veicināt audzēkņa izpratni par teksta vizualizēšanas daudzveidību, attīstīt iztēli, fantāziju un brīvu radošu pieeju darba veikšanai, mācīties laukuma un proporciju atšķirības liela formāta darbā, attīstīt iemaņas netradicionālu materiālu pielietošanā un sava darba prezentēšanā.

Audzēkņu vecums: 7–10 gadi.

Mācību priekšmets: Gleznošana, Zīmēšana.

Materiāli: krāsaini toņpapīri, kreppapīrs, gūša, otas, eļļas pastelis, citi netradicionāli materiāli, PVA līme.

Darba gaita:

1. Audzēkņi iepriekš ir sagatavojuši un izstrādājuši katrs savu grāmatu, vizualizējot vienu latviešu autora dzejoli vai latviešu tautas dziesmu.
2. Grāmatā ir vizualizēts kāds galvenais varonis – tēls. Šo tēlu izmanto kā uzdevuma pamatelementu.
3. Audzēkņim ir jāapgūst laukuma un proporciju atšķirība, palielinot tēlu no A5 formāta uz A1 formātu. Palielinot tēlu, rodas iespēja izstrādāt sīkākas detaļas un pielietot netradicionālus materiālus vizualizācijas izteiksmīgākam attēlojumam.
4. Noslēgumā audzēkņi noskaita dzejoli vai tautas dziesmu, prezentē savu grāmatu un galveno grāmatas varoni un pastāsta, kāda tehnika pielietota darba izpildē.

Darba process un rezultāts

Anna Lisjuka, 7 gadi, 1. klase
Ulla Katrīna Dubra, 10 gadi, 2. klase
Kristers Raginskis, 9 gadi, 2. klase

Asnate Pekulesa, 7 gadi, 1. klase

Nikola Kezbera, 8 gadi, 1. klase

Paula Momotkova, 9 gadi, 1. klase

Skats no izstādes

Secinājumi

Jaunāko klašu audzēkņi ar lielu interesi lasīja dzejoļus, bet vēl labprātāk klausījās, kad lasīja pedagogs.

Audzēkņi labprāt iesaistās neikdienišķos uzdevumos – darbā uz lielformāta lapām, kā arī novērtē netradicionālu materiālu izmantošanu.

Galvenais mērķis – lasīt un izprast ilustratora profesiju – ir sasniegts.

Leporello

Mācību uzdevumi: vizuāli, aplikācijas tehnikā, interpretēt svešvārdu “leporello” un, darbojoties grupā, izveidot dzejoļa ilustrāciju, noformējot to leporello formā.

Uzdevuma mērķis: interesantā, atraktīvā veidā iepazīstināt audzēkņus ar grāmatu ilustrēšanas un pagatavošanas paņēmieniem.

Audzēkņu vecums: 9–14 gadi.

Mācību priekšmets: Zīmēšana, Kompozīcija.

Materiāli: dažādi papīri, līme, krāsu zīmuļi, flomāsteri, līmlenta.

Darba process un rezultāts:

1. uzdevums

1. Audzēkņiem tiek uzdots jautājums: “Vai kāds zina, kas ir “leporello?” Audzēkņu atbilde ir, ka šādu svešvārdu viņi dzird pirmo reizi.
2. Skolotāja aicina ieklausīties, kā šis vārds skan un kādas asociācijas izraisa.
3. Grupā izveido aplikāciju A3 formātā, kurā šīs asociācijas tiek attēlotas.
4. Darba gaitā skolotāji dodas pie grupām un uzdod jautājumus par topošo darbu, piemēram: “Kas tas būs? Kāpēc tiek izmantotas šādas formas?”
5. Pēc 30 minūtēm katrai grupai aplikācija ir jānodod, tā tiek piestiprināta pie sienas.

2. uzdevums

6. Skolotāja izskaidro, kas tad īstenībā ir leporello, un demonstrē piemērus.
7. Audzēkņi tiek sadalīti jauktās grupās, izlozējot dažādas krāsas lapiņas.
8. Katrai grupai tiek izsniegts dzejolis. Dzejoļi ir dažādi, bet līdzīga garuma.
9. Grupā katram audzēknim ir jāizveido viena ilustrācija dotajam dzejolim, jāsalīmē ar līmlentu leporello formā un jāprezentē. Viena zīmējuma izmērs ir A8.
10. Grupas dalībniekiem ir jāvienojas par to, kādā tehnikā darbs tiks izpildīts, kādos fragmentos tiks sadalīts dzejolis un kuru fragmentu katrs dalībnieks ilustrēs. Vienojas par prezentācijas gaitu. Dotais laiks ir 50 minūtes.
11. Gala rezultātā tiek izveidota grāmatiņa ar ilustrācijām leporello formā.
12. Katras grupas dalībnieki prezentē savu darbu.

Darba process un rezultāts

Audzēkņi darba procesā

Uzdevuma rezultāts – asociācijas par “leporello” jēdzienu, nezinot, kas tas ir

Darbu prezentācija un gala rezultāts

Secinājumi

Audzēkņu iepazīstināšana ar jauno jēdzienu notika spēles veidā.

Lielākajai daļai audzēkņu jēdziens “leporello” asociējās ar kustību, tāpēc darbos tika izmantoti kustīgi elementi.

Audzēkņi darbojās aizrautīgi, nebaidījās eksperimentēt, viegli piemērojās uzdevumu nosacījumiem.

Šāda veida nodarbība ir arī kā skolas kolektīva saliedēšanas pasākums un ļauj dažādu kursu audzēkņiem iepazīt vienu otru.

Grāmatas izgatavošana Raiņa dzejolim “Visi desmit”

Mācību uzdevums: izgatavot oriģināla dizaina grāmatu, kas veidota, savienojot ģeometriskas figūras, izkārtot tajā tekstu un veidot ilustrācijas.

Uzdevuma mērķis: iepazīstināt audzēkņus ar atšķirīgiem grāmatu veidiem, rosināt radošumu savas grāmatas izgudrošanā ne tikai izkārtojot tekstu un zīmējot ilustrācijas, bet arī veidojot savdabīgu formu salikumu, kas ietekmē visu grāmatas saturu.

Audzēkņu vecums: 9 gadi.

Mācību priekšmets: Zīmēšana.

Materiāli: krāsains, plāns kartons, krāsainie zīmēšanas materiāli (zīmuļi, flomāsteri, kritiņi), melns rapidogrāfs, parastais zīmulis, dzēšgumija, balts papīrs eksperimentiem, šķēres, līme.

Darba gaita:

1. Skolotājs izvēlas dzejoli. Šajā gadījumā izvēlēts Raiņa dzejolis “Visi desmit”.
2. Skolotājs sagatavo dažādas ģeometriskas figūras, izmantojot stingru kartonu.
3. Audzēkņi izvēlas vienu vai vairākas figūras, apskata, kombinē, savietojot vienu virs vai blakus otrai. Eksperimentē, iztēlojoties figūras kā grāmatu un domā, sasaistot ideju par figūrām un dzejoli.
4. Audzēkņi pārzīmē figūras, apvelkot tās uz balta papīra, veidojot savu darba materiālu grāmatai.
5. Salīmē izgrieztās lapas, sekojot savai idejai.
6. Izmantojot parasto zīmulī skiecē ilustrācijas un raksta tekstu izveidotajā darba materiālā.
7. Kad darba materiāls gatavs, veido grāmatu no krāsaina, stingra papīra (krāsu grāmatas vākiem un lapām izvēlas audzēkņi). Tālāk procesu atkārtoti – ņem izvēlētas ģeometriskās figūras, pārzīmē uz krāsainā papīra nepieciešamajā skaitā, izgriež, precīzi savieno ar līmi, raksta tekstu ar melnu marķieri un veido krāsainas ilustrācijas.

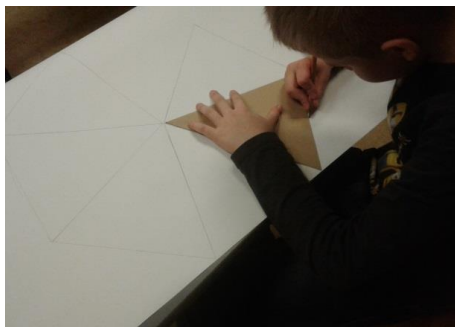
Darba process un rezultāts

Materiāls – ģeometriskas figūras no kartona

Darba process

2.kursa darbi

Ģertrūde Taranda, 9 gadi, 2.kurss

2.kursa darbi, 9 gadi

Secinājumi

Uzdevumu audzēkņi pildīja ar lielu aizrautību. Viņiem ļoti patika ideja par grāmatu, un izgudroja ļoti interesantas versijas.

Gatavo grāmatu ar interesi skatījās gan paši, gan demonstrēja saviem draugiem. Tomēr apjomīgais darbs, kas sākās ar ģeometrisku figūru izvēli, savienošanu un beidzās ar ilustrāciju un teksta attēlošanu šim vecumam bija par ilgstošu. Rezultātā noturēt pacietīgu, rūpīgu izpildījumu līdz pēdējai līnijai bija samērā grūti.

Iespējams, ka uzdevumā galveno akcentu varētu likt tieši uz ilustrāciju veidošanu gatavā grāmatā ar gatavu tekstu.

Te ir – te nav!

Mācību uzdevums: grāmatas veidošana jauktā tehnikā, izmantojot caurspīdīgo plēvi.

Uzdevuma mērķis: veicināt izpratni par dažādiem teksta vizualizēšanas veidiem un iespējām; pilnveidot zināšanas par teksta un attēla attiecībām; apgūt iemaņas darba vienotas stilistikas izveidē.

Audzēkņu vecums: 10–11 gadi, 3. kurss.

Mācību priekšmets: Kompozīcija.

Materiāli: dažādu dzejoļu teksti, krāsainais papīrs, līme šķēres, dažādu biezumu melnie un baltie marķieri, caurspīdīgā plēve (laminēšanas plēve, kodoskopu plēve u.c.).

Darba gaita:

1. Atlasīt krāsainos papīrus atbilstoši dzejolim un savai iecerei par grāmatas koptēla noskaņu.
2. Izveidot aplikatīvas krāsu kompozīcijas.
3. Papildināt dzejoļa vizualizāciju ar grafikas izteiksmes līdzekļiem: punkts, līnija, laukums.
4. Burtveidola izvēle (rakstīti, drukāti utt.), teksta novietojums un iekļaušana vienotā kompozīcijā.
5. Teksta rakstīšana ar marķieriem uz caurspīdīgas plēves.
6. Vāka, attēlu un teksta lapu apvienošana vienā veselumā – grāmatā.
7. Iepazīstināt ar savu veikumu citus audzēkņus, novērtēt savas veiksmes un neveiksmes darba gaitā un rezultātā.

Marina Makarova, 10 gadi

Secinājumi

Uzdevums piemērots 10 – 11 gadus veciem audzēkņiem.

Aplikācija, papildināta ar grafisku zīmējumu, veicina izpratni par krāsas, laukuma un atsevišķu detaļu nozīmi vienotā kompozīcijā.

Teksta rakstīšana uz plēves ir aizraujošs un netradicionāls veids, kā darboties ar konkrēto kompozīcijas uzdevumu.

Tautasdziesmas ilustrācija un burtveidols

Mācību uzdevums: ilustrēt grāmatu “100 Piebalgas tautasdziesmas”.

Latvijas simtgadē Jaunpiebalgas Mūzikas un mākslas skolas bijusī direktore Sarma Petrovska ir apzinājusi, pierakstījusi un apkopojusi 100 tautasdziesmas, kuras tiks izdotas grāmatā, tāpēc pedagogi un audzēkņi tika aicināti sagatavot ilustratīvo materiālu. Tas, savukārt, sasaucās ar šī gada Valsts konkursa tēmu.

Uzdevuma mērķis: sekmēt audzēkņu prasmi radoši interpretēt tautasdziesmu nozīmi mūsdienās, novērtēt vietējo bagāto folkloras mantojumu.

Audzēkņu vecums: 9–15 gadi.

Mācību priekšmets: Zīmēšana, Kompozīcija.

Materiāli: brīva tehnika.

Darba gaita:

1. Audzēkņi tiek iepazīstināti ar dažādu autoru ilustrāciju piemēriem un burtveidoliem.
2. Katrs izvēlas vienu tautasdziesmu, zīmē skices, izvēloties veiksmīgāko uzmetumu kā labāko piemēru savas domas skaidrošanai.
3. Veido ilustrāciju izvēlētajā tehnikā un raksta tekstu, izmantojot izvēlēto burtveidolu.
4. Darbu izstāde skolā un vērtēšana, žūrijas komisijā pieaicinot ekspertu.
5. Katrā vecuma grupā divi augstāko vērtējumu ieguvušie audzēkņi tiek izvirzīti Valsts konkursa II kārtai, mājās darbā izgatavojot grāmatu ar ilustrācijām izvēlētajā pedagoga vadībā.

Darba process un rezultāts

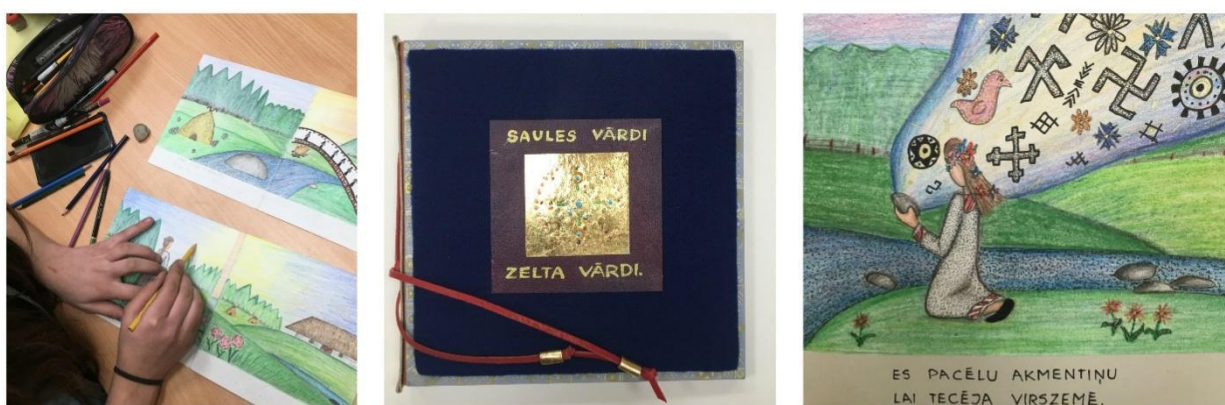
Tautasdziesmu ilustrācijas un burtveidols. Konkursa I kārtā. Pedagoģs Zanda Liedskalniņa

Gundega Kalašinska, 11 gadi, 2. klase. Mājas darbs konkursa II kārtai. Pedagoģs Rasa Vilks

Ance Dārziņa, 10 gadi, 3. klase. Mājas darbs konkursa II kārtai. Pedagoģs Zanda Liedskalniņa

Liene Slaidiņa, 15 gadi, 6. klase. Mājas darbs konkursa II kārtai. Pedagoģs Sandra Strēle

Secinājumi

Ilustrācija palīdzēja uztvert vēstījumu, paplašināja izziņas iespējas, caur vizuālo valodu sniedza dziļāku un saprotamāku tekstā izteikto ziņu. Uzdevums bija ļoti pateicīgs, lai radošā darba procesā piesaistītu audzēkņu uzmanību un veltītu laiku padziļinātai šīs tēmas izpratnei. Ir sagatavots daudzveidīgs vizuālais materiāls, kas tiks izmantots grāmatas "100 Piebalgas tautasdziesmas" ilustrēšanai.

Grāmata dzejoļa ilustrācijai

Mācību uzdevums: izveidot dzejoļa ilustrāciju un videoklipu.

Uzdevuma mērķis: izmantot iepriekš iegūtās zināšanas *Adobe Illustrator* programmā, savā darbā paredzot elementus, kas, ātri šķirot grāmatu, attēlo kustību.

Audzēkņu vecums: 12–14 gadi, 6. klase.

Mācību priekšmets: Datorgrafika.

Materiāli: brīvi izvēlēti materiāli skicēm, skeneris, dators ar *Adobe Illustrator* un *Adobe Photoshop* programmatūru.

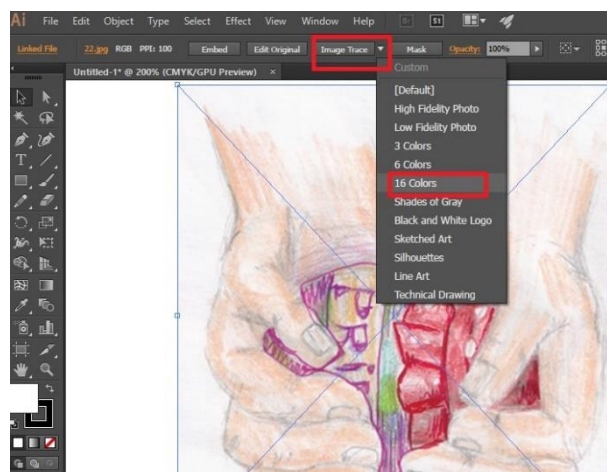
Darba gaita:

1. Uzzīmēt skices, atbilstoši izvēlētajam dzejolim.
2. Ieskenēt esošo materiālu JPG formātā, izvēloties 300 dpi izšķirtspēju.
3. Nogriezt lieko attēla daļu un uzlabot kontrastus, izmantojot *Adobe Photoshop* programmu.
4. Šos attēlus pārvērst vektoros, izmantojot *Image Trace* funkciju *Adobe Illustrator* programmā.
5. Tā kā skices tiek zīmētas krāsainas, izvēlēties *16 colors* opciju, lai atdalītu attēlu atsevišķos vektoros, izmantojot funkciju *expand*.
6. Izdzēst lieko un attēlu pielabot.
7. Šādu secību izmantot visam ieskenētajam materiālam, pievienojot dzejoļa tekstu.
8. Failu saglabāt PDF formātā.
9. Tad šo failu atvērt caur *Adobe Photoshop* programmu un veidot video materiālu.

Darba process un rezultāts

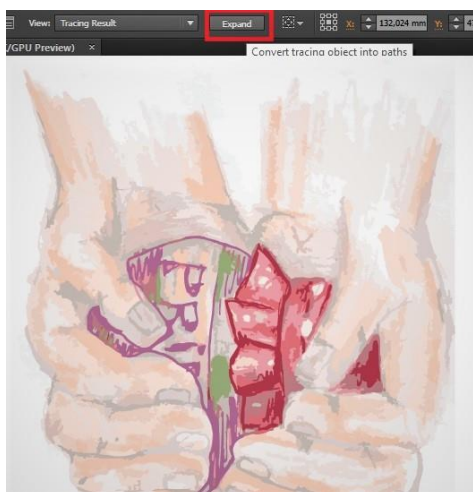

Izveido skici 1:1 izmērā atbilstoši uzdevuma nosacījumiem, skices lapas ieskenē JPG formātā

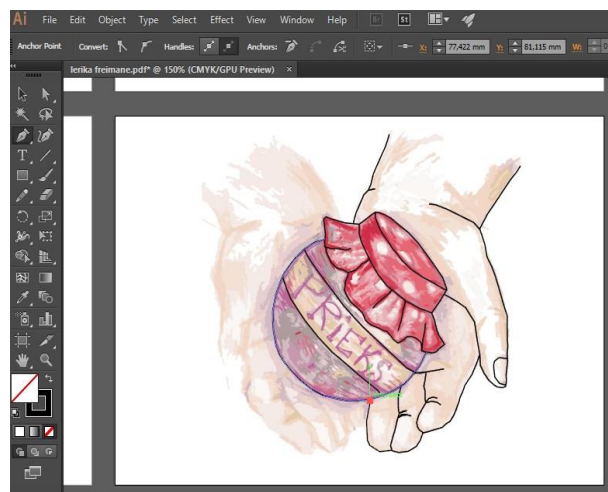

Visos attēlos Lerikas Freimanes, 12 gadi, darbi

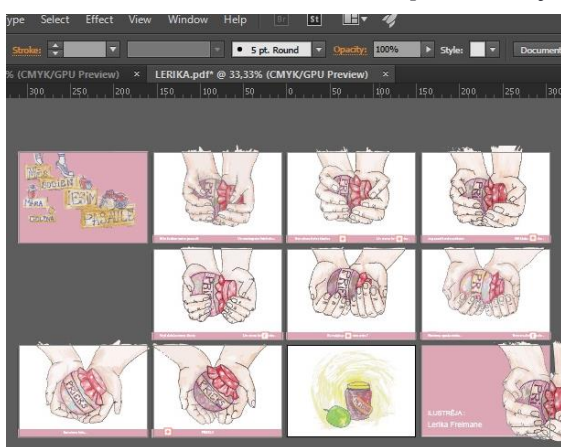
Lai attēlu pārvērstu vektoros, izmanto *Image Trace* funkcijas *16 colors* opciju, jo skice ir krāsaina

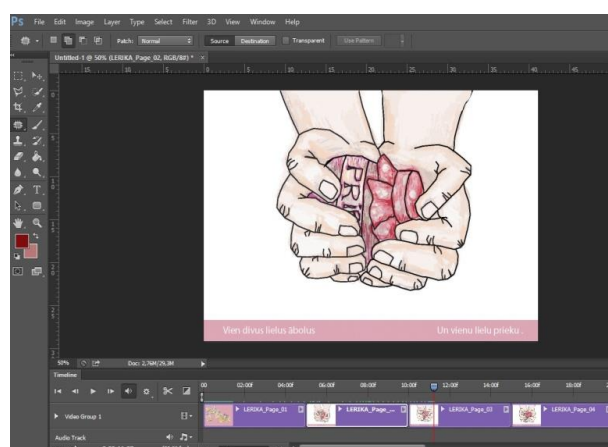
Lai sadalītu attēlu atsevišķos vektoros, izmanto *expand* funkciju

Iegūto attēlu pielabo, uzsvērot atsevišķus elementus

Šādu pašu secību un principu ievēro visiem ieskanētajiem attēliem. Pievieno dzejoļa tekstu, sākuma un beigu vākus

Izveidoto materiālu atver *Adobe Photoshop* programmā un samontē īsu video, lai uzsvērtu kustīgo animāciju (montāžai var izmantot arī citu programmu)

Secinājumi

Skolēniem šis uzdevums bija ļoti saistošs un interesants, jo bija iespēja nostiprināt iegūtās zināšanas *Adobe Illustrator* programmā, izvēloties sev tīkamāko metodi un programmas rīkus, kā arī tās iespējas. Animācijas veidošanas pieredze skolēniem bija kaut kas jauns, process bija interesants un aizraujošs, un darbi ir izdevušies lieliski, īpaši ņemot vērā to, ka šo programmu skolēni ir apguvuši tikai vienu semestri.

Teksta vizualizēšana grāmatu grafikā

Mācību uzdevums: izvēlēties dzejoli un izveidot grāmatiņu, izveidot vāka dizainu, ilustrācijas un izkārtot tekstu. Uzdevums veicams augstspieduma tehnikā.

Uzdevuma mērķis: veicināt audzēkņu interesi par ilustrāciju kā mākslas veidu.

Audzēkņu vecums: 10 gadi.

Mācību priekšmets: Vizuālā māksla.

Materiāli: papīrs, gēla pildspalva, linolejs, linogriežamie naži, grafikas prese.

Darba gaita:

1. Audzēkņi uzdevumu veic grafikas tehnikā. Sākotnēji pēc izvēlēta dzejoļa tiek veidotas ideju skices, detalizēts zīmējums, kas realizēts linogriezumā tehnikā.
2. Zīmējums spoguļattēlā tiek pārkopēts uz sagatavota linoleja.
3. Tad ar linogriežamajiem nažiem tas tiek izgriezts.
4. Tiek veidoti reljefspiedumi – izgrieztais linolejs novietots uz grafikas preses, virsū uzklāts papīrs un filcis, tālāk izrullēts caur presi.
5. Iegūtais nospiedums tiek nedaudz ietonēts ar grafīta zīmuli. Lai veidotos laba kompozīcija, jau sākotnēji jāparedz vieta tekstam.

Darba process un rezultāts

Izgriezta klišeja

Klišeja un linogriežamie naži

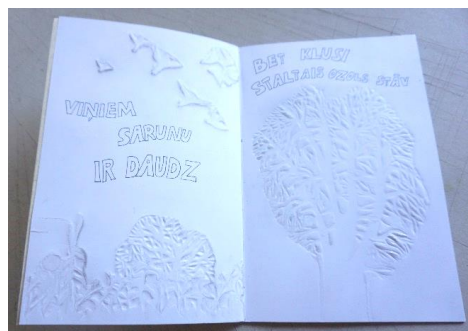
Klišejas uz grafikas preses

No izgrieztajām klišejām iespējams veidot arī krāsainus novilkumus

Gala rezultāts – grāmatas vāks

Grāmatas atvērums

Visos attēlos Jakova Mitina, 10 gadi, 3.kurss, darbi

Secinājumi

Veidot ilustrācijas reljefspieduma tehnikā ir sarežģīts process, kas prasa daudz laika, kā arī nedrīkst pieļaut kļūdas.

Reljefspiedumam jāizvēlas pēc struktūras mīksts papīrs, lai tas zem spiediena nesalūztu.

Grāmatu ilustrēšana datorgrafikā

Mācību uzdevums: izveidot grāmatu, apvienojot ar roku zīmētos elementus ar datorgrafiku.

Uzdevuma mērķis: veicināt audzēkņu interesi par mūsdienīgu pieeju grāmatu izveidē.

Audzēkņu vecums: 14 gadi.

Mācību priekšmets: Datorgrafika.

Materiāli: papīrs, grafīta zīmulis, gēla pildspalva, akvareļu krāsas, otas, dators ar *Adobe Photoshop* datorprogrammu, skeneris.

Darba gaita:

1. Audzēkņi uzdevumu veic, apvienojot zīmējumu ar datorgrafiku. Sākotnēji pēc izvēlētā dzejoļa tiek veidotas ideju skices, tiek zīmēti tēli, augi un dabas motīvi, kas rūpīgi pētīti no fotogrāfijām un dabas.
2. Uzskicētie objekti tiek skenēti un tālāk darbs tiek turpināts *Adobe Photoshop* programmā.
3. Grāmatiņai svarīgas ir fonu bildes. Autore fonus gleznoja ar akvareļu krāsām, cenšoties attēlot katram atvēršanai raksturīgu pļavas ainavu. Gatavie foni tika ieskenēti un tālāk veidots datorsalikums.
4. Gala rezultāts – grāmatiņa – tika digitāli izdrukāta uz plēves un salīmēta starp kartoniem, tā veidojot garu sleju.

Darba process un rezultāts

Skice pārzīmēta datorprogrammā

Akvareļu gleznojums – fons

Adobe Photoshop programmā zīmēts tēls

Gala rezultāts – salokāma grāmatiņa

Grāmatiņas izklājums datorsalikumā

Visos attēlos Kates Rones, 14 gadi, 7. kurss, darbi

Secinājumi

Veidojot grāmatas dizainu datorgrafikā, audzēkņi pilnveido savas zināšanas gan skicēšanā un akvareļu glezniecībā, gan arī apgūst datorprogrammas īpatnības.

Lai nonāktu pie veiksmīga gala rezultāta, audzēkņiem jāveido daudz ideju skices un jāpēta augi, kukaiņi un dzīvnieki.

Metodisko materiālu sagatavoja Kristīne Belte

Skiču bloks kā izaicinājums

Mācību uzdevums: skiču bloka izveide 24 dienām. Jāuzzīmē viens zīmējums katru dienu visu decembri līdz Ziemassvētkiem, tai skaitā skolas brīvdienās. Dotas dienas tēmas, bet tehnika ir brīva izvēle.

Uzdevuma mērķis: veicināt un attīstīt skicēšanas iemaņas, stimulēt audzēkņus skicēt un veidot savu vizuālo materiālu, kuru vēlāk var izmantot radošajos darbos. Veidot izpratni par skicēšanu, sistemātisku un ilgstošu ideju piefiksēšanas nozīmi radošā darbā. Veicināt audzēkņu patstāvīgu sava vizuālā materiāla veidošanu.

Audzēkņu vecums: 10–13 gadi, 4.–5. klase.

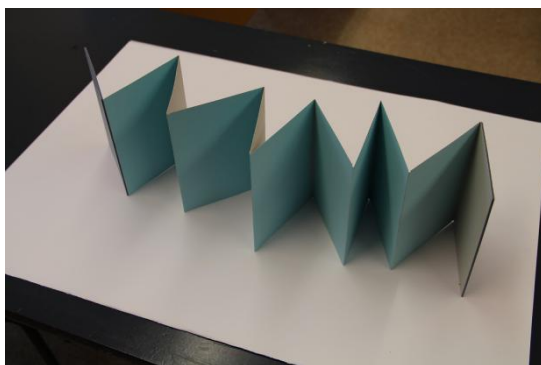
Mācību priekšmets: Zīmēšana.

Materiāli: papīrs skiču blokam; brīva tehnika (zīmulis, krāsa, aplikācija, kolāža).

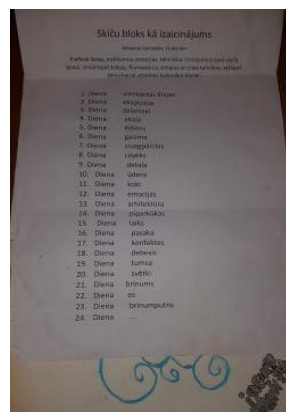
Darba gaita:

1. Mācību stundas laikā pēc skolotāja parauga bērni sagatavo savu skiču bloku. Tiek izmantots garš papīrs, kuram virsū līmē stingrāka papīra lapas, pievieno arī vākus. Izmantota vienkārša *leporello* forma.
2. Skolotājs iedod audzēkņiem 24 tēmu sarakstu (līnijas, eksplozija, dzīvnieki, skola, ēdiens, gaisma, sniegpārslas, cilvēks, detaļa, ūdens, koki, emocijas, arhitektūra, piparkūkas, laiks, pasaka, konfektes, debesis, tumsa, svētki, brīnums, es, putns, u.c.) un aicina piefiksēt lietas, notikumus, emocijas katru dienu līdz Ziemassvētkiem (kā Adventes kalendārs).
3. Audzēkņi strādā patstāvīgi savā brīvajā laikā. Ja vēlas, var rādīt darbu procesa laikā skolotājam, bet nav obligāti. Pilns skiču bloks jāatnes pēc brīvdienām. Kurš būs izturējies izaicinājumu?

Darba process un rezultāts

Paraugs

Tēmu lapa – ielīmēta blokā

Patrīcija Strautāne, 12 gadi, 5. klase

Patrīcija Strautāne, 12 gadi, 5. klase

Laura Adriana Olekša, 10 gadi, 4. klase

Patrīcija Strautāne, 12 gadi, 5. klase

Secinājumi

Doto izaicinājumu līdz galam (visi 24 zīmējumi) izpildīja apmēram trešā daļa audzēkņu. Apmēram puse tika līdz pusei. Tas liecina, ka audzēkņu spējas strādāt patstāvīgi un noturēt interesi par projektu ilgākā laikā vēl ir pilnveidojamas. Bet jāņem vērā, ka pirmssvētku laiks un ziemas brīvlaiks ir notikumu pilns, daudziem zīmēšana piemirsās.

Uzdevums ir labs, lai veicinātu audzēkņu izpratni par skicēšanas lomu, sava vizuālā materiāla, portfolio veidošanu. Savā blokā zīmētās skices var tālāk izmantot radošajos darbos.

Uzdevums noteikti ir jāatkārto tām pašām un/vai citām audzēkņu grupām, padarot ikdienas skicēšanu un sava skiču bloka esamību par ierastu lietu.

Papīra liešana

Mācību uzdevums: izgatavot lietu papīru. Mācīties plānot un īstenot apjomīgāku darbu, kurš norit vairākos posmos. Mācīties izdomāt un ievērot vienotu stilistiku sava darba risinājumā.

Uzdevuma mērķis: iepazīt grāmatas izgatavošanas procesu, sākot no papīra izgatavošanas, turpinot ar vāka dizainu, ilustrācijām un beidzot ar grāmatas lapu iesiešanu.

Audzēkņu vecums: 10 gadi.

Mācību priekšmets: Darbs materiālā, Kompozīcija.

Materiāli: papīrs pārstrādei, papīra masa, blenderis, trauki papīra masai, sieti papīra liešanai, audumi izklāšanai.

Grāmata var būt tapusi no dažādiem materiāliem (to apspriež ievadstundā), bet vispopulārākais ir papīrs. Papīru ražo jau 2000 gadu, un lielāko daļu šī laika to lēja ar rokām. Vēlāk tas tika mehanizēts. Mūsdienās papīra liešana ir sarežģītu tehnoloģiju kopums, tomēr pamata process ir tik vienkāršs, ka bērni var to apgūt darbībā.

Darba gaita:

1. Lai izlietu jaunas papīra lapas var izmantot makulatūru, noder jebkurš papīrs, izņemot avīzes un glancēto papīru. Audzēkņi saplēš papīrus nelielos gabaliņos.
2. Papīra gabaliņus paši iemērc ūdenī, pa daļām sakuļ ar blenderi (ar blenderi darbojas skolotājs, vajadzīgs blenderis ar lielu jaudu).
3. Sakulto masu ielej bļodā ar ūdeni.
4. Sagatavo sietus un trafaretu – bez sieta paredzētās lapas izmērā. Trafaretu ar īkšķiem pietur pie sieta virsmas. Vienmērīgā kustībā sietu ar trafaretu iegremdē bļodā un ceļ ārā, notecina ūdeni. Pirms katras lapas izliešanas bļodā ar roku apmaisa masu, lai tā nenogrimst bļodas dibenā.
5. Papīra masu no sieta pārvieto uz klāšanai paredzēto absorbējošu materiālu. Tas jāgatavo iepriekš. Tika izmantota flaneļa sega un uz tās nolikts palaga audums. Sieta malas stingri piespiež pie auduma un ar švammi nosusina lieko ūdeni no sieta.
6. Turpinot kustību, sieta apakšējo malu ceļ augšup, tādejādi noņemot sietu no pamata materiāla. Jaunizlietais papīrs paliek uz kokvilnas auduma. Var izliet vairākas viena izmēra lapas.
7. Ir iespējams savienot divu toņu lapas - ņem cita izmēra mazāku sietu un bļodu ar citas krāsas papīru. Papīra masu no sieta pārvieto uz izlietās pirmās lapas - savieno kopā, radot jaunu lapu 2 krāsās. Var iestrādāt papīrā citas krāsas siluetus, raibumus.
8. Audumu ar izlieto papīru pakarina vertikālā stāvoklī un žāvē.
9. Kad lapas nožuvušas, tās uzmanīgi noņem no auduma.
10. Sausās lapas saliek vienu virs otras un uzliek virsū slogu, lai tas nospiežas taisnas.

Darba process un rezultāts

Darba process

Žāvēšana

Dažādu krāsu gatavie papīri

Secinājumi

Lai arī kopumā darbs aizņēma nedaudz vairāk stundu, nekā sākumā plānojām, tomēr audzēkņu interese par darba procesu un īstenošanu bija noturīga. Papīra liešanas process audzēkņus ļoti ieintrigēja un saistīja, vēlēšanās strādāt ar papīra liešanu bija liela, lai arī darbs nebija vienkāršs un prasīja piepūli.

Tika veiksmīgi īstenota starppriekšmetu saikne. Tādi mācību uzdevumi arī turpmāk jāiekļauj mācību procesā, jo tas bērniem ir interesanti un veicina izpratni par mākslas pasaules daudzveidību, kā arī veicina prasmi plānot un īstenot ar mākslu saistītu darbu, projektu. Ir iepazīta jauna tehnoloģija darbā materiālā – papīra liešana.

Dzejoļa ilustrācija datorgrafikas stundās

Mācību uzdevums: veidot Aleksandra Čaka dzejoļa “Sapņo” un Arnolda Auziņa dzejoļa „Meitene un skudra” ilustrēšana datorgrafikas mācību stundās, izmantojot dažādus tehniskos paņēmienus.

Uzdevuma mērķis: attīstīt prasmi pielietot dažādus tehniskos paņēmienus, strādājot ar datoru, biežāk lietoto rīku apguve un nostiprināšana, prasme radoši darboties.

Audzēkņu vecums: 12–15 gadi.

Mācību priekšmets: Datorgrafika.

Materiāli: dators ar programmām *Adobe Illustrator*, *Adobe Photoshop*.

Darba gaita:

1. Audzēknis atbilstoši vecuma grupai, prasmēm un iemaņām datorgrafikā, ilustrē dzejoli, darbā brīvi apvienojot dažādus tehniskos paņēmienus radošai pašizpaušmei. Katram audzēknim tiek dota iespēja brīvi izvēlēties veidu, kādā darboties, lai paveiktu uzdevumu.
2. Pamatā darbs slāņos, darbojoties ar rīku *Pen Tool*, zīmējot līnijas, gan arī formas veidojot objektus, lai tos varētu izkrāsot vajadzīgajā krāsā un piešķirt kādu no efektiem, ja tas ir nepieciešams.
3. Kolāžas veidošana, savienojot izgrieztas detaļas – *Clipping Mask* pielietojums no interneta vidē lejuplādētām vai pašu fotografētām fotogrāfijām.
4. Fotogrāfiju apstrāde, krāsu nomaiņa, efektu un filtru lietojums.
5. Dažādu otiņu lietojums, plašās krāsu spektra variācijas, gleznojot ar otām minētajās datorprogrammās.

Audzēkņu iztēlēs rosināšanai skolā notika vairākas vieslekcijas ar radošajām darbnīcām, kurās ar savu pieredzi dalījās Latvijā pazīstami bērnu grāmatu ilustratori, kā Juris Petraškevičs, Elīna Brasliņa un pašmāju māksliniece Agnese Rudzīte, kuras radītās ilustrācijas aizceļojušas un izdotas Japānā.

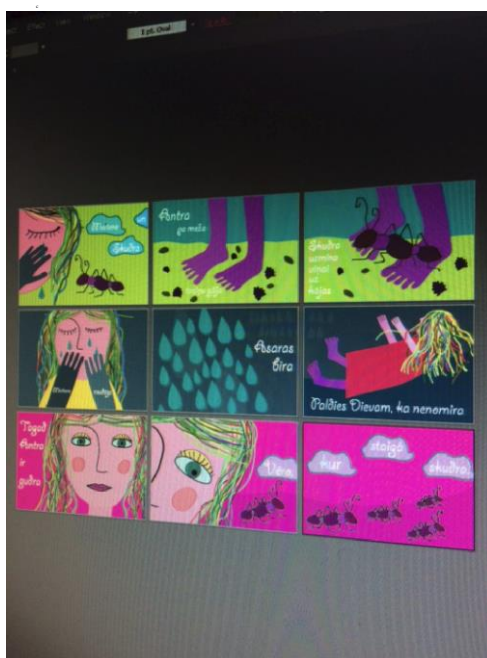
Darba process un rezultāts

Ella Bunka, 14 gadi, 6. klase

Ieva Sofija Stendere, 15 gadi, 6. klase

Vizītkarte

Mācību uzdevums: izmantojot dažādus burtus no preses izdevumiem, izveidot savu vārdu un uzvārdu.

Uzdevuma mērķis: izprast, kā veidojas teksta kompozīcija. Izvietojot tekstu dotā laukumā, iemācīties savienot dažādu burtveidolus, ievērojot ritmu un optisko attālumu starp burtiem, lai vārdu varētu uztvert kā vienu veselu.

Audzēkņu vecums: 9–10 gadi.

Mācību priekšmets: Kompozīcija.

Materiāli: krāsainie preses izdevumi, līmes zīmulis, šķēres, krāsains kartons pamatnei.

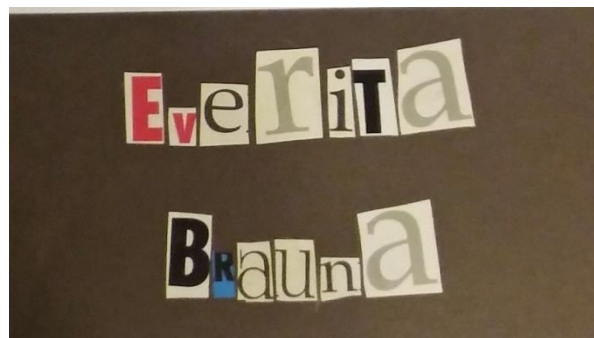
Darba gaita:

1. Audzēkņiem izdala preses izdevumus un skaidro, kas ir teksta kompozīcija un kā tiek izmantoti burtveidoli.
2. Izstāsta, ka jāveido sava teksta kompozīcija no burtiem, kuri pieejami preses izdevumā, atrodot dažādus burtveidolus. Attālumam starp vārdiem jābūt viena burta attālumā.
3. Audzēkņi meklē dažādus burtus un eksperimenta nolūkā izkārt uz dotās pamatnes, veidojot savu vārdu, uzvārdu.
4. Skolotājs paskaidro, kas ir optiskais attālums starp burtiem, audzēknis analizē savu padarīto darbu.
5. Turpina eksperimentu, burtus izkārtojot dažādos pamatnes laukumos.
6. Izvēlas labāko variantu un burtus pielīmē pie pamatnes.
7. Kopējā analīze.

Darba process un rezultāts

Kerija Kristena Kisļaka

Everita Brauna, 10 gadi, 3. klase

Lodes dzīve

Mācību uzdevums: veidot ilustrāciju pašsacerētam dzejolim par audzēkņu kopīgi izvēlētu tēmu, ietverot sfēras gleznojumu.

Uzdevuma mērķis: gūt pieredzi ģeometrisku sfērisku priekšmetu gleznošanā.

Audzēkņu vecums: 9–10 gadi.

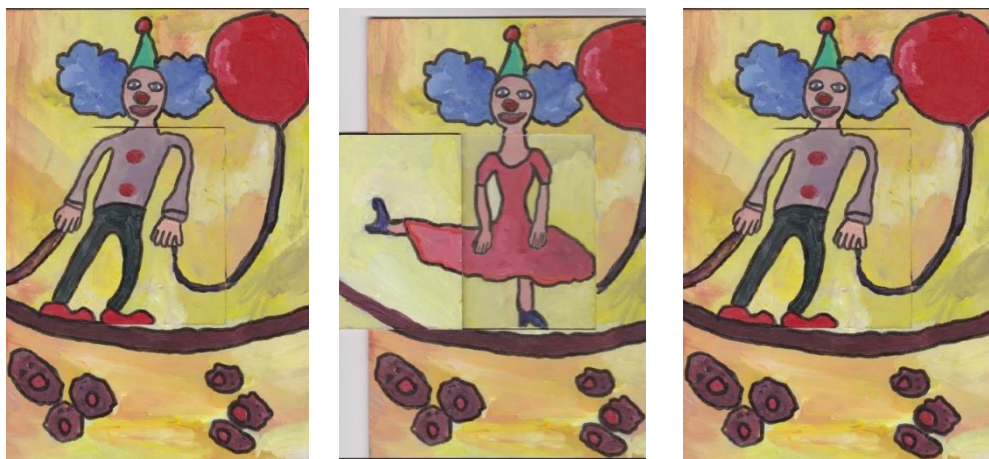
Mācību priekšmets: Gleznošana.

Materiāli: A4 formāta kartons, akrils, papīra nazis.

Darba gaita:

1. Audzēkņi pēta augļus, lodes un citus sfēriskus priekšmetus dažādos apgaismojumos.
2. Visi kopā izvēlas dzejoļa un ilustrācijas tēmu. Mūsu izvēlētā tēma bija cirks.
3. Katrs audzēknis izvēlas, kādā virzienā, veidā un formā viņa darbā būs atverams “lodziņš”, un ar papīra nazi kartona lapā veido 3 “lodziņa” malu iegriezumus. Ceturtā mala ir atlokāma.
4. Veido sižetisku gleznojumu, ietverot lodes un citu priekšmetu attēlojumu uz kartona, kurā iegriezts “lodziņš”.
5. Kad darbs nožuvis, audzēknis atver “lodziņu” un uz otra kartona lapas papildina gleznojumu – uzglezno “pārsteigumu”, kurš būs redzams, atverot “lodziņu”.
6. Abas kartona lapas tiek salīmētas kopā, tādējādi veidojot grāmatiņas vienu lapu, kuras viena puse ir gleznojums ar atveramu “lodziņu”, bet otra – nepagleznota.
7. Pēc darbu pabeigšanas visi audzēkņi saliek savus darbus loģiskā secībā, izveidojot grāmatu. Grāmatas lapām ilustrēta ir tikai viena puse, otra puse ir tukša.
8. Uz grāmatas lapas “tīrās puses” audzēknis glezno ilustrāciju, kuras sižets tiek saskaņots un papildināts ar nākamās (blakus esošās) grāmatas lapu – cita audzēkņa ilustrāciju, tādējādi izveidojot kopīgi ilustrētu grāmatu par izvēlēto tēmu.
9. Visi darbu autori kopīgi sacer loģisku, secīgu dzejoli (stāstu) par ilustrācijās attēlotajiem notikumiem.
10. Dzejoļa teksts tiek ierakstīts konkrētajā ilustrācijā.
11. Kopumā tiek izveidota un noformēta viena grāmatiņa, kuras teksta un ilustrāciju autori ir visi audzēkņi, kuri piedalījās uzdevuma izpildē.

Darba process un rezultāts

Monta Mālniece, 10 gadi, 3.klase

Elfa Bormane, 10 gadi, 3.klase Reinis Birziņš, 10 gadi, 3.klase

Secinājumi

Darba uzdevums ir laiktietilpīgs, tā veikšanai nepieciešamas vairākas mācību stundas. Galamērķa sasniegšana notiek atkarībā no katra audzēkņa darba tempa, kas ir atšķirīgs. Uzdevums labi attīsta prasmi darboties komandā, jo galarezultātā visiem jāizveido kopprodukts – ilustrēta grāmata par vienu tēmu ar kopīgu sižetu.

Melnais un baltais

Mācību uzdevums: transformēt laukuma apveidu par noteiktu lietu, personu vai parādību, piešķirot formas noteiktību un skaidrību, ar vienkāršiem paņēmieniem veidojot ilustrāciju.

Uzdevuma mērķis: pētīt tekstūras kā mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus, apgūt dažādus krāsas klāšanas paņēmienus.

Audzēkņu vecums: 9–10 gadi.

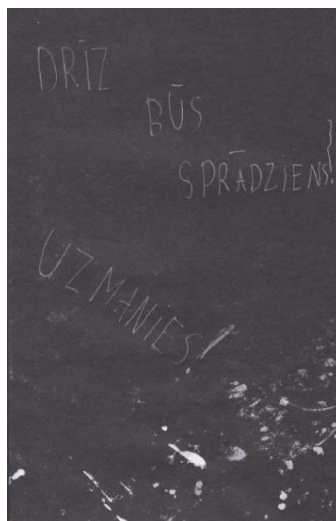
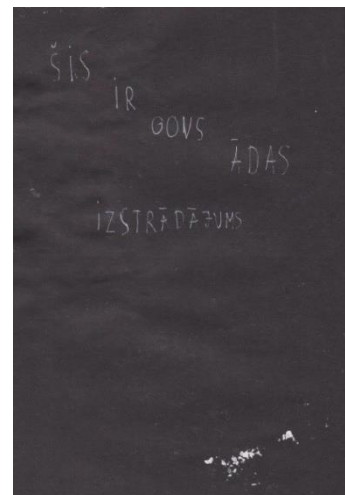
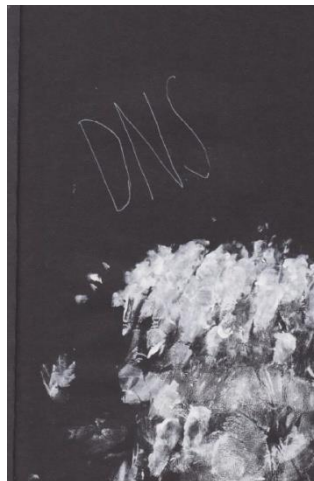
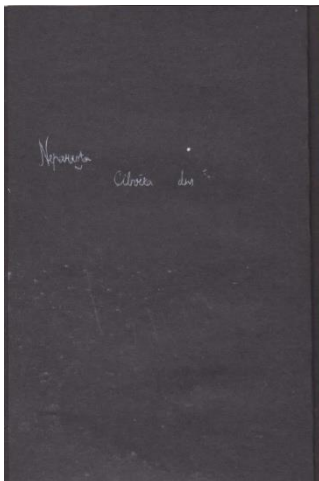
Mācību priekšmets: Gleznošana.

Materiāli: melns papīrs, balta krāsa, otas, švammīte un citi priekšmeti krāsas uzklāšanai.

Darba gaita:

1. Eksperimentējot ar krāsas klāšanas tehnikām un līdzekļiem, uz 10 melnām lapām klāt baltu krāsu, izceļot interesantas faktūras.
2. Kad darbi nožuvuši, tos noformē kā grāmatu – saskavo lapas, iesien.
3. Vērojot izveidojušās ilustrācijas, audzēkņi izdomā tām atbilstošus stāstus vai asociatīvus tekstus.
4. Tekstus uzraksta tukšajās lappusēs -grāmatas atvēruma kreisajā pusē.

Darba process un rezultāts

Reinis Birziņš, 10 gadi, 3. klase

Grāmata monotipijas tehnikā

Mācību uzdevums: izveidot ilustrāciju grāmatiņu monotipijas tehnikā.

Uzdevuma mērķis: prast radošās idejas pielietot savā darbā.

Audzēkņu vecums: 11–13 gadi.

Mācību priekšmets: Grafika, Kaligrāfija.

Materiāli: A5 aplikācijas papīrs, A5 zīmēšanas papīrs, krāsainās tušas, platgala spalvas, spalvas kāts, A4 plastmasa virsma, tipogrāfijas krāsas, rullītis.

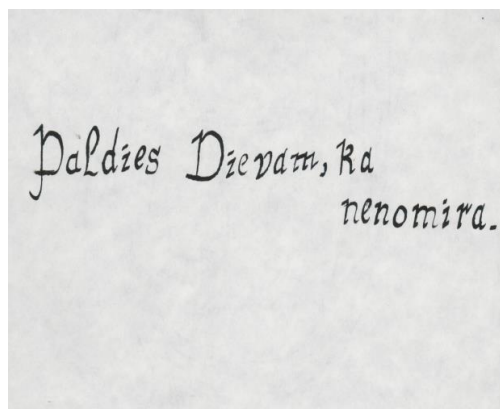
Darba gaita:

1. Audzēkņi no pieciem piedāvātiem dzejoļiem izvēlas savu dzejoli, pēc kura veido ilustrācijas skices.
2. Izstrādātās skices pārnes uz A5 zīmēšanas lapas.
3. A4 plastmasa virsmu, izmantojot rullīti, noklāj ar tipogrāfijas melno krāsu. Pēc audzēkņa izvēles veic nospiedumu uz A5 zīmēšanas vai aplikācijas papīra lapas.
4. Kad krāsa ir nožuvusi, zīmējumus pēc izvēles atstāj tāpat vai izgriež un līmē uz īstā A5 formāta lapas, kurš varbūt gan balts, gan krāsains.
5. Tekstu raksta ar platgala spalvām ar melno vai krāsaino tušu. Pēc izvēles raksta dažādos burtveidos uz īstās lapas vai uz citas, no kuras uzrakstīto tekstu izgriež un ielīmē.
6. Darba noslēgumā lapas sastiprina, veidojot grāmatiņu.

Darba process un rezultāts

Kristaps Vilks, 13 gadi, 4. kurss

Kristaps Vilks, 13 gadi, 4. kurss

Paula Pudule, 11 gadi, 4. kurss

Kalendārs

Mācību uzdevums: latvju zīmju kalendāra izgatavošana uz Gregora kalendāra bāzes, mēnešu nosaukumos izmantojot Raiņa dzejoli “Divpadsmit mēneši”.

Uzdevuma mērķis: gūt priekšstatu par dažādu kalendāru simbolu savietojamību, iepazīt un atdarināt Latvijas laika skaitīšanas sistēmas simbolus, izjust katram savu lomu kopdarba rezultātā.

Audzēkņu vecums: 1., 2.klase.

Mācību priekšmets: Darbs materiālā.

Materiāli: papīrs, krāsainie zīmuļi, flomāsteri, guaša, trafareti, šķēres, spirālmašīna, spirāle, aukla. Pedagogam – dators, grafiskā programma *Adobe Illustrator*, krāsu printeris.

Darba gaita:

1. Spēlē iepazīt laika skaitīšanas sistēmas, to savietojamību.
2. Apzināt latvju zīmju atbilstību gada ritmam dabā.
3. Atdarināt latvju zīmes un Gregora kalendāra ciparus.
4. Izkārtot zīmes un ciparus kalendāra lapas režģī.
5. Izmantojot guaša krāsas, ar trafaretu katram izgatavot vienu latvju zīmi.
6. Vērot skolotāja darbu *Adobe Illustrator/Photoshop* programmās, veikt izdrukas.
7. Ar spirālmašīnu katrai lapai veidot caurumus, sastiprināt ar spirāli.
8. Ievērt aukliņu, lai piestiprinātu pie sienas.

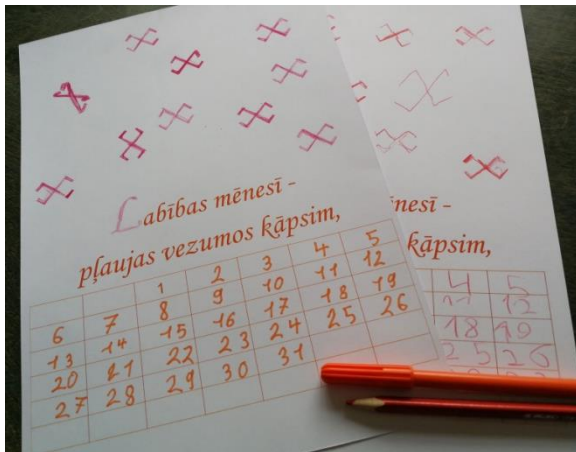
Darba process un rezultāts

Spēle – latvju kalendārs

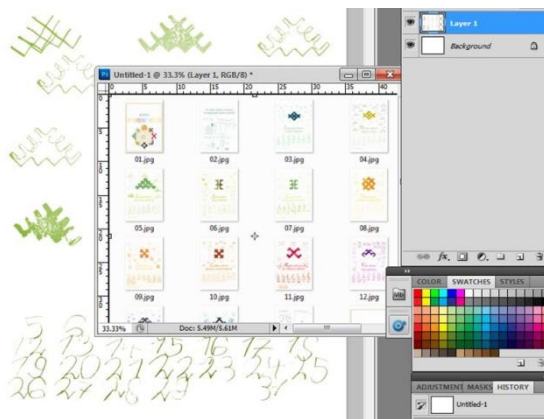
Latvju simboli un dabas ritmi

Zīmju un ciparu atdarināšana

Zīmes

Skolotāja darbs – audzēkņu darbu apstrāde datorā

Spiralēšana

Secinājumi

Pasaules vairāk kā divdesmit laika skatīšanas sistēmas ir savietojamas.

Latvju zīmes atspoguļo dabas norises.

Katra zīme ir lielākas sistēmas sastāvdaļa – kā katra audzēkņa darbs kopējā gadagrāmatā.

Digitālā ilustrācija ar plastilīna figūriņām

Mācību uzdevums: ilustrēt izvēlēto dzejoli, izveidojot to kā grāmatu.

Uzdevuma mērķis: iepazīt teksta ilustrēšanas pamatprincipus, strādājot pakāpenisku darbu – no ideju skicēm līdz grāmatas izveidei.

Audzēkņu vecums: 8–9 gadi.

Mācību priekšmets: Darbs materiālā.

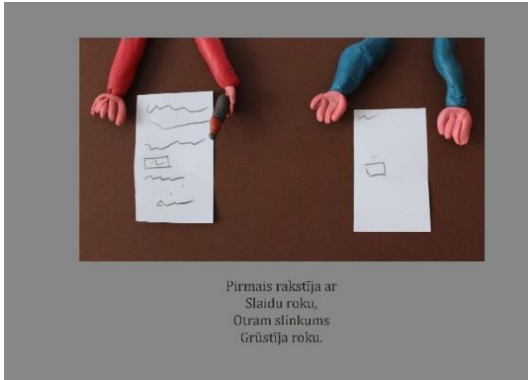
Materiāli: papīrs, grafīta zīmuļi, krāsainie zīmuļi, plastilīns, fotoaparāts, dators ar programmu *Adobe Photoshop*.

Darba gaita:

1. Audzēknis izvēlas dzejoli ilustrēšanai.
2. Izveido skices grāmatas izveidei.
3. Atbilstoši izveidotajām skicēm audzēknis veido plastilīna figūras.
4. Izveidotās plastilīna figūriņas tiek nofotografētas.
5. Tiek izveidota digitāla grāmata, kas sastāv no vairākās lappusēs atspoguļota dzejoļa rindām, kuras ilustrētas ar fotogrāfijām.
6. Izveidotā grāmata tiek izdrukāta un noformēta.

Darba process un rezultāts

Pirmais rakstīja ar
Slaidu roku,
Otram slinkums
Grūstīja roku.

Dāvis Auzāns, 8 gadi, 2. klase

Secinājumi

Darbs tika veidots dažādās tehnikās: ar krāsainajiem zīmuļiem, papīru, plastilīnu, skolotāja pavadībā ar fotoaparātu un datorgrafikas programmu *Adobe Photoshop*.

Tika izveidots pakāpenisks, ilgtermiņa mākslas darbs, sintezējot klasiskās un mūsdienu mākslas tehnikas. Tika attīstīta spēja radoši domāt un brīvi pielietot dažādus mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus savas radošās idejas realizācijai.

Audzēkņi guva iespēju iepazīt gan ilustratora, gan citu profesiju pamatus.

Grāmata “Valodiņa raiti tek”

Mācību uzdevums: veidot ilustrāciju teikai, nostāstam par savu novadu, izmantojot dažādas zīmēšanas tehnikas.

Skolotāja Daina Vancāne-Viļuma ir savākusi un sakārtojusi grāmatā „Valodiņa raiti tek” Skrīveros saklausītas un pierakstītas teikas, nostāstus, pasakas, mīklas un sakāmvārdus, skaitāmos pantus un tautsdziesmas par novada cilvēkiem, kalniem, ūdeņiem, akmeņiem, noslēpumainām vietām, apslēpto naudu. Ilustrācijas zīmēja Skrīveru Mūzikas un mākslas skolas audzēkņi, dažādās tehnikās veidojot katram tekstam atbilstošu zīmējumu.

Uzdevuma mērķis: popularizēt Skrīveru novada folkloras materiālu.

Darba gaita:

1. Audzēkņi izvēlējās sev interesantāko teiku vai nostāstu par Skrīveriem.
2. Atbilstoši stāsta saturam audzēknis izvēlējās zīmēšanas tehniku, sākumā izveidojot nelielu skici.
3. Skice tika pārzīmēta uz A4 formāta papīra.

Kopā tika uzzīmētas 68 ilustrācijas, ieskaitot vāku. Ilustrācijas veidoja arī skolas skolotājas Velga Klints un Inga Melne.

Darba process un rezultāts

Ilustrācija grāmatai „Kāda ir jūra?”

Mācību uzdevums: izveidot ilustrāciju grāmatai audzēknes pašas izvēlētajam dzejolim (M.Čaklais „Kāda ir jūra?”), iedvesmojoties no jūras fotogrāfijām un jūrmalā savāktajiem materiāliem.

Uzdevuma mērķis: sekmēt audzēknes izpratni par grāmatu uzbūvi, tekstu izvietojumu atbilstoši ilustrācijām, iepazīstoties ar interesantākajiem, saistošākajiem dzejoļiem bērniem.

Audzēknes vecums: 12 gadi.

Mācību priekšmets: Gleznošana (akvarelis).

Materiāli: zīmuļi, dzēšgumija, lineāls, papīra nazis, akvareļu krāsas un papīri, akvareļu otas, rapidogrāfi, fotoaparāts, jūras izskalotie kociņi, lina diegs, īlens, PVA līme, dators ar interneta pieslēgumu, linolejs linogriezuma izveidei, akrila krāsas linogriezuma novilkumiem, grafikas spiede.

Darba gaita:

1. Dzejoļa izvēle ilustrējamai grāmatai.
2. Iepazīšanās ar veiksmīgākajiem grāmatu ilustrācijas piemēriem internetā, skolas bibliotēkā.
3. Skiču varianti izvēlētajam dzejolim.
4. Jūrmalas apmeklējums, fotografēšana un jūras izskaloto kociņu savākšana.
5. Fotogrāfiju atlase no fotoaparāta un interneta.
6. Jūras skatu gleznojums/pludinājums ar akvareļu krāsām.
7. Labāko fragmentu izkadrēšana.
8. Pieskaņota fonta atrašana internetā, un rakstīšana uz izvēlētajiem krāsu pludinājumiem.
9. Linogriezumi, to atspiedumi.
10. Grāmatas iesiešana.

Darba process un rezultāts

Laine Sraģe, 12 gadi

Aktieru atlase jeb kastings Arnolda Auziņa dzejoļa “Meitene un skudra” ilustrēšanai

Mācību uzdevums: izveidot 2–3 atšķirīgus meitenes Antras un skudras tēlus un izvēlēties piemērotāko tēlu pāri dzejoļa ilustrācijai.

Uzdevuma mērķis: radīt priekšstatos nebalstītus oriģinālus meitenes un skudras tēlus.

Audzēkņu vecums: 9–10 gadi.

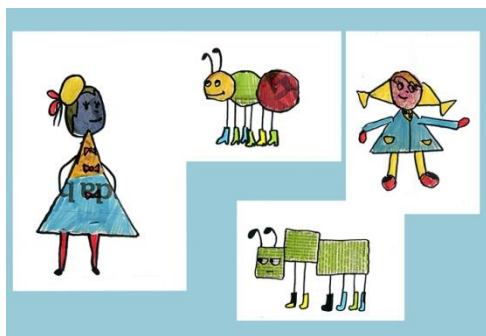
Mācību priekšmets: Zīmēšana.

Materiāli: teksti un attēli no avīzēm (izmanto tikai krāsu, faktūru, bet ne konkrētu objektu vai tēlu), šķēres, līme, flomāsteri, A5 formāta papīrs.

Darba gaita:

1. Lai radītu noturīgāku interesi par atšķirīgu tēlu radīšanu, izmantots stāsts par filmu industrijas praksi aktieru atlasē. Katram audzēknim uzdevums veidot “filmu” par meiteni un skudru, brīvi interpretējot sižetu un izvēloties “filmas” žanru (asa sižeta filma, romantisks stāsts, pasaka, detektīvs, mācību filma utt.).
2. Audzēkņi izgriez no avīzes atsevišķas, vienkāršas ģeometriskas figūras. Apzināti tika izmantotas avīzes, jo teksta sleju formāts, attēla faktūra sniedz ierosmi oriģinālu formu izmantošanai.
3. Aplikācijas tehnikā veido 2–3 meitenes un skudras figūras, brīvi spēlējoties un rotaļājoties ar formām, proporcijām. Tēla salikšana no atsevišķiem fragmentiem radīja spēles elementu uzdevuma veikšanā, kas savukārt atbrīvoja fantāziju un ļāva radošāk nodoties pašam tēla veidošanas procesam.
4. Izveidotā tēla pamatu līmē uz A5 formāta lapas (katra meitene un katra skudra atsevišķi).
5. Ar flomāsteriem piezīmē trūkstošās detaļas, papildina krāsojumu.
6. Izveidojās vairāki oriģināli tēli, no kuriem veic “aktieru pāru” atlasī – izvēlas iecerei piemērotāko meiteni un meitenes tēlam atbilstošāko skudru.
7. Ilustrējot dzejoli, zīmē galvenos varoņus atbilstoši aplikācijā izveidotajam tēlam. Tēli kalpoja kā prototips, un bērnam bija vieglāk iztēloties, kā “filmas” varoņi izskatās tuvplānos, kā tie varētu kustēties, kā iederētos iztēlotajā vidē, kā veiksmīgāk tos iekļaut dažādās kadra kompozīcijās.

Darba process un rezultāts

Veronika Potaluja, 9 gadi

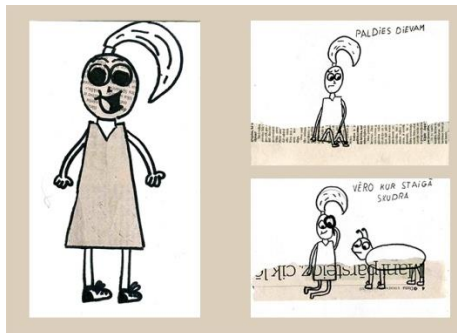
Elīza Jansone, 9 gadi

Sigita Ozola, 9 gadi, 2. klase

Amanda Zālīte, 9 gadi, 2. klase

Tomass Mišķis, 10 gadi, 2. klase

Aiga Strautmane, 10 gadi, 2. klase

Secinājumi

Man par lielu prieku mūsu skolas 2.kursa “režisori” ar lielu pietāti izturējās pret saviem “aktieriem” – rūpīgi sekoja tēliem visos viņiem lemtajos piedzīvojumos. Grāmatas ilustrēšana izvērtās par animāciju, kas attīsta arī novērošanas spējas un precizitāti. Avīžu izmantošana bērniem iepatikās un daudzi ilustrācijās iekļāva formas un laukumus, ko izgriezta vai izplēsa no avīzēm, kā arī ļoti asprātīgi izmantoja teksta materiālu. Esmu gandarīta un lepna par savu audzēkņu veikumu.

Spēles elementi nepārprotami atraisa bērnos radošumu.

Ilustrāciju veidošanas process 9–10 gadus veciem bērniem kļūst vienkāršs, saprotams, daudzpusīgs, radošs un rezultatīvs, ja uzdevums ir sadalīts vairākos etapos.

Lai atraisītu iztēli un fantāziju, būtiska nozīme ir improvizācijai, iespējai ļoti īsā laikā radīt tēlu, ļaujoties zīmējumam neraksturīga materiāla piedāvātām iespējām.

Interaktīvas, telpiskas grāmatas izveide

Mācību uzdevums: izstrādāt grāmatas dizaina un ilustrāciju piedāvājumu vienam dzejolim.

Uzdevuma mērķis: apgūt grāmatu dizaina izstrādi, grāmatu iesiešanas tehniskos risinājumus un attīstīt ilustrāciju veidošanas prasmes.

Audzēkņu vecums: 13–15 gadi, 6. kurss.

Mācību priekšmets: Kompozīcija.

Materiāli: krāsainie papīri, dizaina papīri, līme, divpusējā līmlente, rapidogrāfi, krāsainās pildspalvas, krāsainie zīmuļi, akvareļu zīmuļi, marķieri, akrila krāsas.

Darba gaita:

1. Valsts konkursu kā mācību priekšmetu izstrādā visi kursa audzēkņi. Katrs audzēknis individuāli izvēlas 1–3 dzejoļus.
2. Skiču posms uz papīra, mēģinot atklāt savu ideju gan par grāmatas dizaina koptēlu, gan ilustrāciju stilistiku.
3. *Melno maketu* veidošana. Ideju atspoguļošana ar maketēšanas tehnikas palīdzību. Grāmatas dizaina vizuāli estētiskais kopskats trijās dimensijās, materiālu izvēle. Detalizētāka ilustrāciju izstrāde, tēlu stilizācijas izvēle, kompozīcijas un krāsu salikums.
4. Pedagoģa un kursabiedru vidū tiek apspriesti katra audzēkņa piedāvājumi, no vairāku grāmatu dizaina risinājumiem izvēloties veiksmīgāko, apzinot pielietotos materiālus un to apstrādes specifiku, izvērtējot grāmatas iesiešanas metodes, izdarot secinājumus kompozīcijas, krāsu un burtveidolu izvēlē.
5. Prototipa izstrāde. Katrs audzēknis izstrādā īsto prototipu, ievērojot izanalizētās tehniskās un kompozicionālās problēmsituācijas.

Darba process un rezultāts

Lote Luīza Irbe, 13 gadi, 6.kurss

Patrīcija Landmane, 13 gadi, 6.kurss

Marija Sprūģevica, 15 gadi, 6.kurss

Secinājumi

Ļoti veiksmīga valsts konkursa tēma, kuru var iekļaut arī kā mācību uzdevumu, dodot iespēju ikvienam kursa audzēknim attīstīt savu radošumu, unikalitāti un dizaina domāšanas iemaņas. Uzdevums ļauj katram audzēknim izstrādāt neatkarīgu grāmatas dizainu, attīstot maketēšanas tehniskās prasmes un ilustrāciju veidošanu.

ELĪNA PLŪME, ĶEKAVAS MĀKSLAS SKOLA

"Teiciens"

telpiska aplikācija- ilustrācija

MĀCĪBU PRIEKŠMETS: kompozīcija

AUDZEKŅU VECUMS: 13-14 g.

MĀCĪBU UZDEVUMS: no krāsainā papīra veidot slāņotu ilustrāciju izvēlētam teicienam. Teicienu var attēlot vai nu burtiski, vai pārnestā nozīmē.

- "Pa vienu ausi iekšā, pa otru-ārā" Sintija Markeviča, 13 (fragments)

- "Kad pūcei aste ziedēs" Roberts Kotāns-Pilāns, 13

- "Roka roku mazgā" Elīna Pozņaka, 14

UZDEVUMA MĒRĶIS:

- veicināt ciešāku izpratni par laukumu un formu kā izteiksmes līdzekļiem un spēt tajos izpausties;
- attīstīt tēlaino domāšanu
- attīstīt ar praktisko darbu saistītās prasmes

MATERIĀLI:

- kartons pamatnei
- dažādu toņu papīrs (200-300g/m)
- papīra naži, paliktņi griešanai
- zīmulis, dzēšgumija
- PVA līme, līmes otas, abpusējais skočs
- putkartons (3-5mm)

- "Stalts kā briedis" Aleksis Kalnāls, 13

- "Pa vienu ausi iekšā, pa otru-ārā" Sintija Markeviča, 13 (fragments)

DARBA PROCESS:

- ideju skicēšana, idejas atlase
- slāņu/laukumu organizēš.
- toņu atlase, fona pielīmēš.
- elementu zīmēš., griešana

- elementu līmēš., sākot no zemākā slāņa
- starp katru slāni līmē putkartona gabaliņus, veidojot atstarpes starp slāņiem.

SECINĀJUMI:

- 13-14 gadīgiem jauniešiem grūti izprast teicienu jēgu;
- Pagāja laiks, līdz izprata, kā "izteikties" tikai ar laukumu;
- Varēja novērot audzēkņu attīstību domāšanā;
- Skolēniem patika rezultāts, darbā panāktais dziļums.

Valsts konkursa uzdevums

Izveido ilustrācijas dzejoļu grāmatiņai!

Grāmatas iekārtojums - horizontāls.

Nosacījumi

Uz vāka:

dzejoļa autora vārds, uzvārds,
dzejoļa nosaukums,
mākslinieka (*tas esi tu*) vārds, uzvārds (*jāraksta uz vāka, skola nav jāraksta*).

Grāmatiņā:

dotais dzejolis,
ilustrācijas.

Veicot konkursa uzdevumu, var

rakstīt burtus ar roku (neizmantojot līmpapīru ar nodrukāto dzejoli),
griezt grāmatiņā caurumus vai pārveidot tās formu,
jautāt neskaidro konkursa vadītājam.

Materiāli	grafīta zīmuļi, dzēšamā gumija; šķēres, lineāls; rakstāmrīki (pēc izvēles): krāsainie zīmuļi, tintes pildspalvas, flomāsteri, rapidogrāfi vai rakstāmspalvas; tuša, akvareļu krāsas.
Vērtēšanas kritēriji	radoša izdoma; izteiksmes līdzekļi, tēli; darba izpildījuma kvalitāte.

Jānis Baltvilks
BUNDZINIEKU ĢIMENE

Kungam ir bungas.
Bum – bum – bum!
Kundzenei bundziņas.
Bim – bim – bim!
Bundzinieku bērni
bungo ar rungām
pa pannām,
pa kannām,
pa vannām!
Blīkš – blākš – bladākš!
Pannas, kannas gāžas,
vannas tek!
Bundzinieku ģimene
ļek – ļek – ļek...

Inese Zandere
SELERIJA VALĒRIJA

seleriju valēriju
noliktavā ieslodzīja

selerija valērija
mēnesi tur pavadīja

selerijai valērijai
žurka zobus parādīja

iespiedzās un beigta bija
selerija valērija

Leons Briedis
TŪKSTOŠKĀJIS

Katru rītu tūkstoškājis
pamostas un skaita kājas.
Kad tās beidzot saskaitītas,
gulēt jāliekas līdz rītam.

– Tas nekas! – spriež
tūkstoškājis.
– Kaut nekur es neaizgāju,
toties zinu, ka līdz rītam
manas kājas saskaitītas!

Maija Laukmane
ZĀBAKI

Žvīks, žvāks, peļķēm cauri
jaunie zābaki skriešus skrien.
Nekas cits neatliek,
man jāskrien šiem līdzi!
Visu dienu!

Žvīks, žvāks, peļķēm cauri!
Ūdens šķīst un šlakato vien.
Es jau pats negribu,
bet... ko lai daru?
Zābaki vainīgi –

skrien, skrien un skrien!

Pēters Brūveris
MEITENE MALVĪNE

Malvīnei patīk derības slēgt
Malvīnei patīk ar izpletņi lēkt
Malvīnei patīk aurēt un smiet
Puķainā kleitā pa bulvāri skriet

Malvīnei patīk pastmarkas krāt
Malvīnei patīk ar ponijiem jāt
Malvīnei patīk gluži it viss
Kas ar viņu jau noticis

Bet vislabāk Malvīnei patīk ja viņu
Kāds nosauc par
mīļmīļčaklsaldumiņu

Pēters Brūveris
HAKERU DZIESMA

hā hā hakeri
hā hā hakeri
visus kodus vaļā laužam
tur kur nauda staigā jaužam
hā hā hakeri
hā hā hakeri
zagšus visur iekšā tiekam
bešā nekad nepaliekam
hā hā hakeri
hā hā hakeri
vīrusus mēs izperējam
un tad palaižam pa vējam
hā hā hakeri
hā hā hakeri
to ko citi gadiem taupa
hakeri trīs stundās laupa
hā hā hakeri
hā hā hakeri

Leons Briedis
PŪPĒDIS

Lai bij bēdas, kam bij bēdas –
Pūpēdis vis nebēdāja.

Pūtās, pūtās, pletās, pletās,
Un ij tad vēl nepārstāja.

Labi būtu, ja tā ādā
Mēs uz brīdi padzīvotu!

Tik tā labuma – nekāda.
Blaukš! – pa gaisu aizlidotu
Melnā dūmu mutulītī
Saputot kā putulītī –

Apčī!

Inese Zandere
IEKŠIŅA UN ĀRIŅA

ledū jūra ieraujas
mākoņi slēpj stariņus
zaļu lapu aizsegā
koki glabā zariņus

visam, kam ir iekšīņa
apkārt tam ir ārīņa
skaties jūrai tieši acīs
ieraudzīsi nāriņu

Jānis Baltvilks
ČUKSTS UN RĒCIENS

Čuksts klusiņām
čāpo pa taku.
Pretī Rēciens
palēkdamies nāk.

Čuksts nācējam vaicā:
“Vai dzirdi, kā pļavā
zilie zvaniņi zvana?”

Ko Rēciens?

Ne tādu Čukstu,
ne tādus zvaniņus
Rēciens pat nepamana.

Kārlis Vērdiņš
AUSTIŅAS

paņem vienu austiņu
otru atstāj man
lai mums abiem austiņās
viena dziesma skan

bīti ātri lauzīti
basi zemi gausi
glauda tavu ausīti
glauda manu ausi

melodija līst un kūst
tā kā saldējums
katrs vārds ko dziesmā dzied
sacīts ir par mums

nedzirdam ko pūlis dīc
apkārt tev un man
pirmās mīlestības hits
mūsu ausīs skan

Ieva Samauska
SOMAS (SLEPENĀIS) SATURS

Es varētu paņemt līdzī kaķi,
papagaili vai vismaz kāmi.
Cerēt, ka vietas tam pietiks starp
grāmatām,
ka pratīs uzvesties klusi un rāmi.
Es varētu kaķim slepus pieskarties,
zem zodiņa pakutināt,
un to, ka man somā atrodas kāds,
neviens, neviens pats neuzzinātu.
Starpbrīdī es viņu izlaistu ārā,
no tasītes iedotu padzerties pienu,
un – kā jau teicu – neviens pat
nenojaustu,
ar ko kopā es pavadu dienu.
Jā, es varētu paņemt līdzī kaķi,
papaijāt viņu un pabužināt,
un, kad neviens ar mani nerunātu,
man būtu ar ko parunāt.

Inese Zandere
MĪLESTĪBA

kad tavu mazo purniņu
starp lapām ieraudzīju
no pirmā acu skatiena
jau iemīlējies biju

bet otrais skatiens paspēja
pilns mīlestības ilgām
vairs pavadīt vien astīti
kas aizvijās caur smilgām

un trešais skatiens veltīgi
vēl zāļu cerus vēro
bet tevi nespēj ieraudzīt
un iemīlējies sēro

Skolu piemēri

Ādažu Mākslas un Mūzikas skola

Margarita Posse, 9 gadi, 2.kurss. Grāmata – vādekļis “Pūce pūcējas”

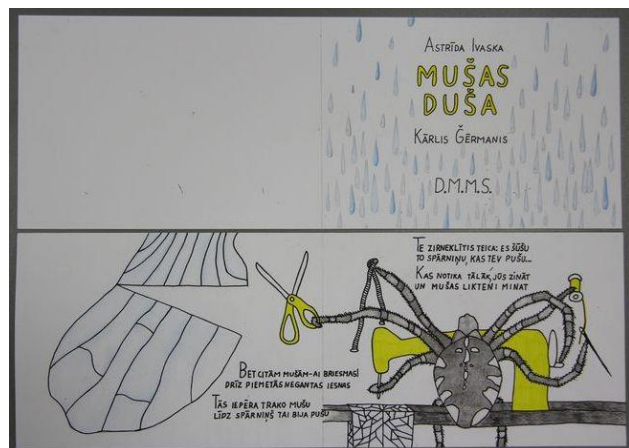
Lelde Bojāre, 12 gadi, 5.kurss. Grāmata – spēle “Astoņi kustoņi”

Pedagogs Sanda Fārenhorste

Dundagas Mākslas un mūzikas skola Spēlējam ilustratoros!

Aivis Grubenbergs, 12 gadi, 5. klase
Grāmatas atvērumu ilustrāciju un teksta izstrāde

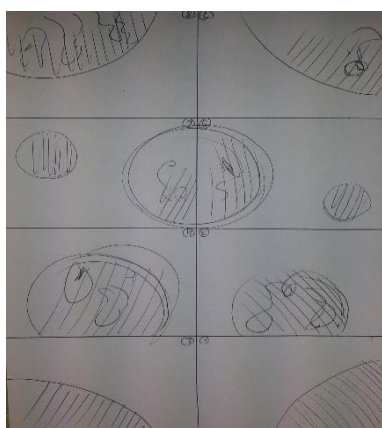

Kārlis Ģermanis, 12 gadi, 5. klase
Grāmatas atvērumu ilustrāciju un teksta izstrāde

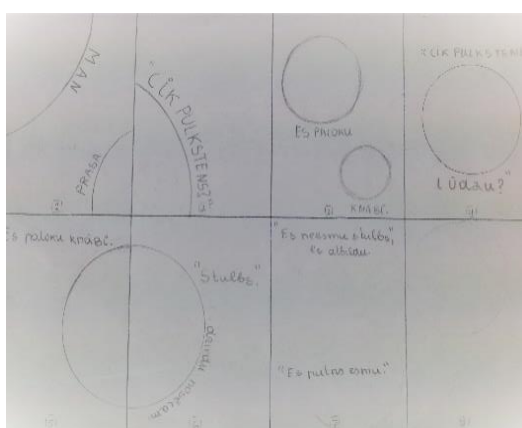

Amanda Lukstiņa, 13 gadi, 3. klase
 Pedagogi Mārīte Kaļāne, Svetlana Pavlova

**Jura Soikāna Ludzas mākslas skola
 Raiņa dzejoļa “Visi desmit” grāmatas dizaina izstrāde**

Lappušu sadalījums teksta un
 ilustrējamās zonās

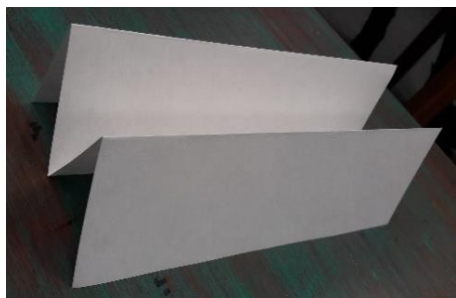

Teksta izvietouma kompozicionāli risinājumi

Tēlu skicēšana. Kristiāna Daukste, 16 gadi
 Pedagogs Ināra Mikažāne

Grāmata leporello formā Arnolda Auziņa dzejolim “Meitene un skudra”

Saņemtais grāmatas formāts

Tēlu atdzīvināšana, piešķirot raksturus

Krāsu gammas izvēle

Skiču grāmatai pielāgo jau izgrieztus tekstus

Vlada Fjodorova, 11 gadi, 4. klase
Pedagogs Iveta Ladusāne

Jēkabpils mākslas skola Ilustrācijas *sketchup* stilā Gundegas Muzikantes dzejolim “Draudzības dziesma”

Katrīna Luciva, 11 gadi, 4. klase
Pedagogs Iveta Vucena

Ilustrācija Raiņa dzejolim “Mākonīts un mākonīte”

Signe Zobena, 11 gadi, 4. klase
Pedagogs Ina Gelecka

Ilustrācija Ojāra Vācieša dzejolim

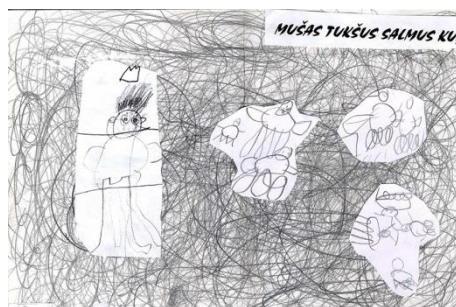

Una Paula Bernāne, 13 gadi, 6. klase
Pedagogs Mētra Štelmahere

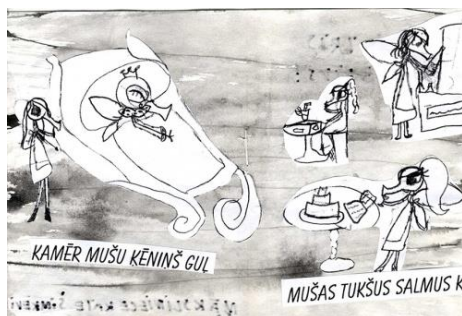
**Kandavas Mūzikas un mākslas skola
Grāmatiņas izveide J. Baltvilka dzejolim „Tukšu salmu kuļšana”**

Ieva Kārņupa, 8 gadi, 1. klase

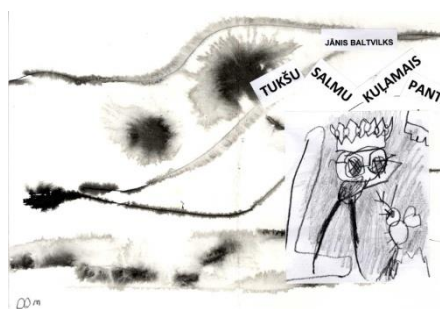
Roberts Ķevics, 8 gadi, 1. klase

Kate Šimkeviča, 8 gadi, 1. klase

Alberts Kristers Tolis, 8 gadi, 1. klase

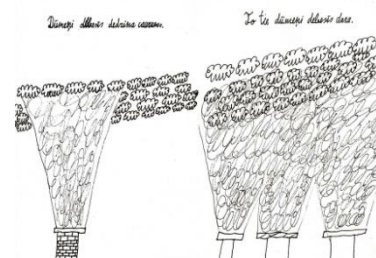
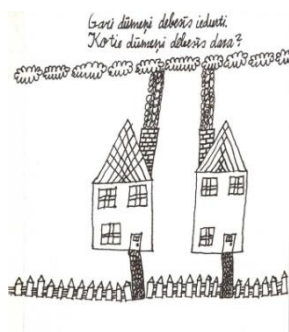
Ģirts Karolis, 8 gadi, 1. klase

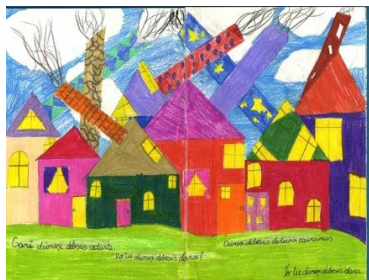
Alberts Kristers Tolis, 8 gadi, 1. klase

Pedagoģs Inga Brīniņa

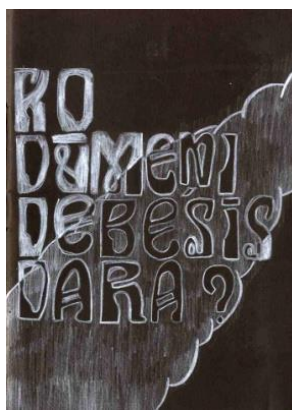
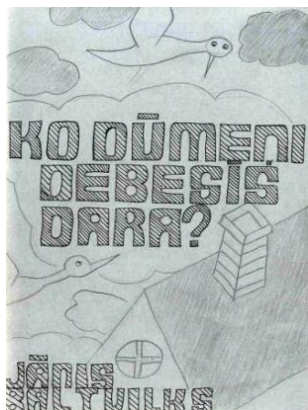
Ilustrācijas J. Baltvilka dzejolim „Ko dūmeņi debesīs dara”

Jānis Konošonoks, 12 gadi, 4. klase

Rūta Celmiņa, 12 gadi, 4. klase

Ance Kārņupa, 12 gadi, 4. klase

Pedagogs Ilze Baumanē

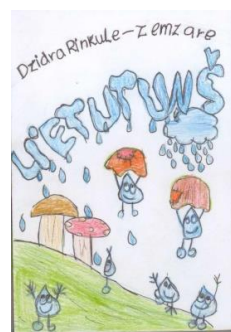
Ilustrācijas Ievas Samauskas dzejolim „Jocīgā mūmija”

Kristaps Aizstrauts, 14 gadi, 6. klase

Pedagogs Iveta Šmēla

**Kārļa Kažociņa Madlienas mūzikas un mākslas skola
 Ilustrācijas Dz.Rinkules-Zemzares dzejolim “Lietusvīriņš” un “Pienenītes pūku bērni”**

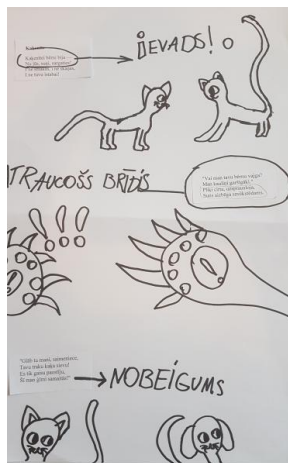
Kristīne Povha, 10 gadi, 2. klase

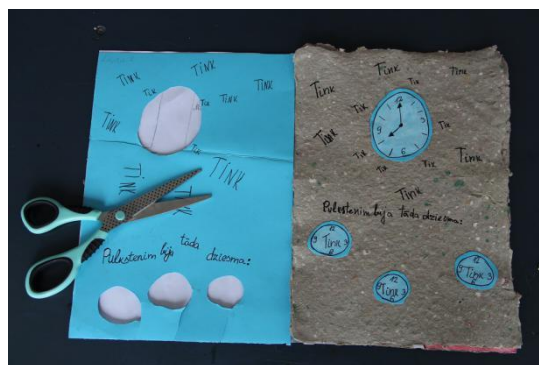
9 gadi

Pedagoģs Skaidrīte Krīgere

**Krimuldas Mūzikas un mākslas skola
 Grāmata no pašu lieta papīra**

Analīze, skice. Laura Adriana Olekša, 10 gadi

Apliecēšana. Laura Karasjova, 10 gadi, 4. klase

Lapu kārtošana. Jasmīna Sināte, 10 gadi, 4. klase

Laura Adriana Olekša, 10 gadi, 4. klase

Marta Rozenberga, 10 gadi, 4. klase
Pedagogi Marija Vītola, Irēna Olekša

Maijas Pīlāgas Lēdurgas Mākslas un mūzikas skola Tekstilmateriālu grāmata

Grāmatas detaļu izgatavošana

Tekstmateriāla izmantošana

Detaļu savienošana, grāmatas noformēšana

Netradicionālas formas veidošana

Pedagogs Anita Dzelme

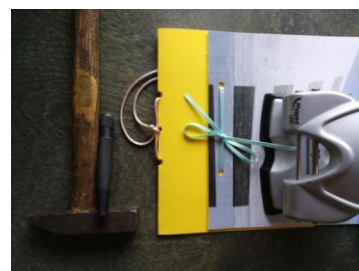
Grāmatas lapu sastiprināšana 4 veidos

Lapu piegriešana

Skavošana

Cauršūšana

Spirālēšana

Sapīšana

Rezultāts

7. klase

Pedagoģi Inguna Ojere, Laima Smaida Helmūte

**Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skola
Grāmata J.Osmaņa dzejolim “Baltā skola” vai J.Baltvilka “Mūsu zeme rudenī”**

Grāmatas vāks
Adriana Valeniece, 9 gadi, 2. klase

Titullapa. Adriana Valeniece, 9 gadi, 2. klase

Grāmatas atvērums. Sākums
Kristians Heize, 13 gadi, 3. klase

Akordeona grāmatas kopskats
Kristians Heize, 13 gadi, 3. klase

Plakāta grāmatas vāka daļa
Tīna Paja, 9 gadi, 2. klase

Plakāta grāmatas 2 lapu atvērums
Tīna Paja, 9 gadi, 2. klase

Pedagogs Ilze Dilāne

Plaiņu Mākslas skola

Gundars Vuškarnieks, 11gadi, 4. klase

Sofija Pakalka, 10 gadi, 4. klase

Sofija Pakalka, 10 gadi, 4. klase

Anželika Žukova, 14 gadi

Pedagogs Valentīna Zdanovska

Pļaviņu Mākslas skola

Madara Vaivode, 8 gadi, 2. klase

Laura Miranova, 9 gadi, 2. klase

Elīza Kumcalte, 9 gadi, 2. klase

Aleksa Andersa, 8 gadi, 2. klase

Pedagogs Dita Kalnriekstiņa

Ropažu mūzikas un mākslas skola

Viktorija Keiša, 9 gadi, 3.kurss

Estere Novicka, 10 gadi, 4. kurss

Roberts Eglītis, 11 gadi, 5. kurss
Pedagogi Dace Grundmane, Līga Slišāne

Saldus Mākslas skola

Annija Freimane, 10 gadi, 3.kurss

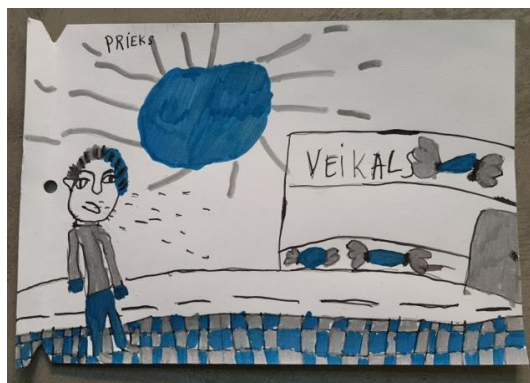
Keita Rumba, 10 gadi, 3.kurss

Vendija Saračinska, 10 gadi, 3.kurss
Guaša krāsas, marķieri

Ērika Ketrīna Ozolniece, 9 gadi, 1.kurss
Metāliskie marķieri

Ērika Ketrīna Ozolniece, 9 gadi, 1.kurss

Renāte Šampiņa, 9 gadi, 1.kurss

Pedagogi Baiba Šēna, Ilze Krūmiņa, Evika Zabarovska

Siguldas Mākslu skola "Baltais Flīgelis"

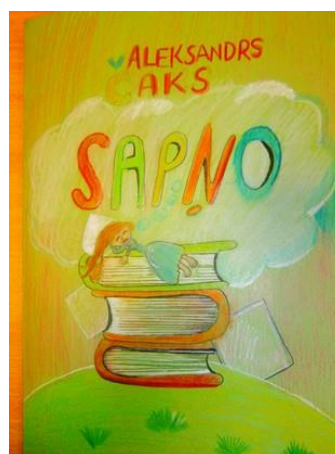
Grāmatas lapu savienošanai izmantojām japāņu iesiešanas tehnoloģiju, izmantojot servēšanai paredzētos bambusa kociņus

Pedagogs Laura Rostoka

Tukuma Mākslas skola

Anna Bartkeviča, 9 gadi, 3. klase

Dinija Medne, 10 gadi, 4. klase

Līga Raimonda Kreicberga, 14 gadi, 7. klase

Elīza Dūša, 12 gadi, 5. klase

Rūdolfs Deguts, 15 gadi, 8. klase

Elīza Dūša, 12 gadi, 5. klase

Pedagogi Inese Auziņa, Egita Dumbre

**Ventspils Mākslas skola
Dzejoļa ilustrācija uz pašizgatavota papīra**

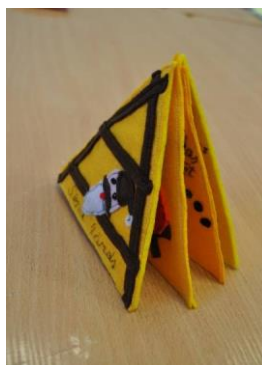

Pedagogs Inita Dzalbe

Ventspils Mākslas skola
Dzejoļu grāmata ar ilustrācijām no tekstila materiāliem

Sofija Rubīna, 10 gadi

Odrija Ansberga, 10 gadi

Pedagogs Santa Dalbe

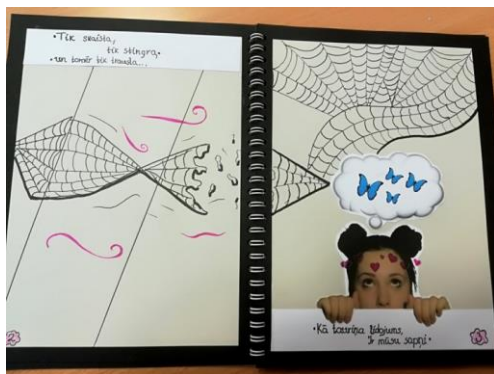
Viesītes Mūzikas un mākslas skola
A.Bredika dzejoļa “Dvēsele” ilustrācija

Ilustrācijās izmantoti fotografēti pašportreti

Attēlu apstrāde programmā Pixlr

Fotogrāfiju papildināšana ar zīmējumu

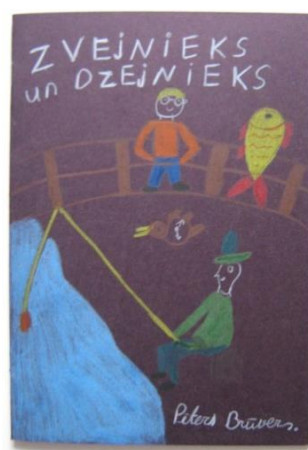

Vāka noformējums, iesējums

Visos attēlos Endijas Grundmanes, 13 gadi, 5. klase, darbi

Pedagogs Inga Kovaļevska

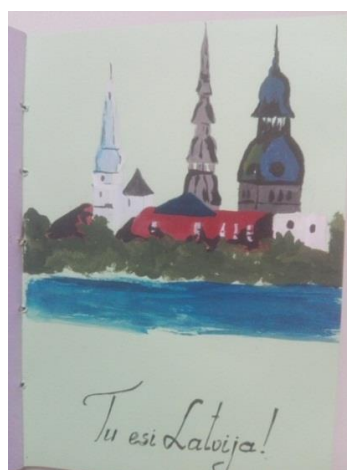
Zilupes Mūzikas un mākslas skola

Pēteris Brūveris "Zvejnieks un dzejnieks"

Pēteris Brūveris "Zvejnieks un dzejnieks"

Irina Adeļviča, 16 gadi, 7. klase. O.Vācietis "Tu esi Latvija"

Pedagogs Marija Sidorina